

Врз основа на член 13 став (2) од Законот за јавно здравје („Службен весник на Република Македонија“ бр.22/10, 136/11, 144/14, 149/15, 37/16 и 236/22) и член 16 ставови 2 и 3 од Законот за здравствената заштита („Службен весник на Република Македонија“ бр. 43/12, 145/12, 87/13, 164/13, 39/14, 43/14, 132/14, 188/14, 10/15, 61/15, 154/15, 192/15, 17/16, 37/16 и 20/19 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 101/19, 153/19, 180/19, 275/19, 77/21, 122/21, 178/21, 150/22 и 236/22), Владата на Република Северна Македонија, на седницата одржана на _____ донесе:

НАЦИОНАЛНА ГОДИШНА ПРОГРАМА ЗА ЈАВНО ЗДРАВЈЕ ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ЗА 2023 ГОДИНА

I. Вовед

Национална годишна програма за јавно здравје во Република Северна Македонија за 2023 година (во натамошниот текст: Програмата), е стандарден пакет на мерки и активности кои ги спроведуваат Институтот за јавно здравје на Република Северна Македонија и 10-те Центри за јавно здравје (ЦЈЗ), како и активности кои ги спроведуваат Институт за епидемиологија и медицинска биостатистика при Универзитетот Св. Кирил и Методиј Скопје и Управата за електронско здравство (Мој Термин).

Програмата содржи мерки, задачи и активности за следење и проценка на здравјето и добросостојбата на населението, идентификување, предвидување, испитување, ублажување на здравствените проблеми и опасности во заедницата.

Во Програмата е утврден видот на задачите, содржината, обемот и роковите за нивно извршување и известување, системот на координација на активностите, мониторинг и евалуацијата, како и финансиските средства за реализација на Програмата.

II. Цел на програмата

Програмата се изготвува со цел да се зачува и унапреди здравјето на населението, да се овозможи спроведување на основните функции и задачи на јавното здравје, преку организирани мерки и активности што ги превземаат државните органи, институциите, единиците на локалната самоуправа и други правни и физички лица во соработка со здравствените установи, да се обезбеди соодветен одговор во случај на јавно здравствена потреба и итност и појава на јавно здравствена вонредна околност, обезбедување и спроведување на меѓународните здравствени правила, се со цел да се зачува здравјето на луѓето.

Со задачите од оваа програма, се обезбедува остварување на загарантирани права, утврдени потреби и интереси на сите граѓани што имаат карактер на унапредување на здравјето и преземање на мерки и активности за спречување и сузбивање на заболувањата, како и остварување на задачите и активностите на Центрите за јавно здравје и Институтот за јавно здравје на Република Северна Македонија, утврдени со член 48 од Законот за здравствената заштита и препораките на Светска здравствена организација (СЗО).

III. Извршители на програмата

Програмските активности предвидени со Програмата, ги спроведуваат следниве извршители:

- А. Центрите за јавно здравје за подрачјето за кое се основани
- Б. Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија
- В. Медицински факултет при Универзитетот Св. Кирил и Методиј, Скопје - Институт за епидемиологија и медицинска биостатистика
- Г. Управата за електронско здравство (Мој Термин)

А. ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЈЕ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА – ПРОМОЦИЈА НА ЗДРАВЈЕ И ПРОГРАМСКИ ЗАДАЧИ

Ред. Бр.	Активност	Единечна цена (во денари)
1	ИЗВЕШТАЈ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ГОДИШНАТА НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА ЈАВНО ЗДРАВЈЕ ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ЗА 2022 ГОДИНА	300.000,00
2	ПЛАН ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА АКТИВНОСТИ ОД НАЦИОНАЛНАТА ГОДИШНА ПРОГРАМА ЗА ЈАВНО ЗДРАВЈЕ ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА. МАКЕДОНИЈА ЗА 2024 ГОДИНА	200.000,00
3	ИНФОРМАЦИЈА ЗА ИЗВРШЕНИ АКТИВНОСТИ НА ИНСТИТУТОТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЈЕ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ВО 2022 ГОДИНА СОГЛАСНО НАЦИОНАЛЕН АКЦИОНЕН ПЛАН ЗА РОДОВА ЕДНАКВОСТ	50.000,00
4	НАЦИОНАЛЕН АКЦИОНЕН ПЛАН ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА КОНВЕНЦИЈАТА ЗА ЕЛИМИНАЦИЈА НА СИТЕ ФОРМИ НА ДИСКРИМИНАЦИЈА ВРЗ ЖЕНИТЕ - АКТИВНОСТ НА ИНСТИТУТОТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЈЕ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА	50.000,00

5	ИСКОРИСТЕНОСТ НА БОЛНИЧКИТЕ КАПАЦИТЕТИ ВО ЗДРАВСТВЕНИТЕ УСТАНОВИ ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ВО 2022 ГОДИНА	150.000,00
6	АНАЛИЗА НА ПРИРОДНОТО ДВИЖЕЊЕ ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ВО 2022 ГОДИНА	150.000,00
7	АНАЛИЗА НА БОЛНИЧКИ МОРБИДИТЕТ И МОРТАЛИТЕТ ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ВО 2022 ГОДИНА	150.000,00
8	ИНФОРМАЦИЈА ЗА ЗДРАВСТВЕНАТА ПРОМОЦИЈА ВО ОСНОВНИТЕ УЧИЛИШТА ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА	150.000,00
9	ИНФОРМАЦИЈА ЗА ИЗВРШЕНАТА РАБОТА НА ЗДРАВСТВЕНИТЕ УСТАНОВИ ОД ОБЛАСТА НА ДЕНТАЛНА МЕДИЦИНА ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ВО 2022 ГОДИНА	150.000,00
10	ИЗВЕШТАЈ ЗА ЗДРАВЈЕТО И ЗДРАВСТВЕНАТА ЗАШТИТА НА НАСЕЛЕНИЕТО ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ВО 2022 ГОДИНА	150.000,00
11	ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТАТА НА СОВЕТУВАЛИШТАТА ЗА СЕКСУАЛНО И РЕПРОДУКТИВНО ЗДРАВЈЕ ВО 10-ТЕ ЦЕНТРИ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЈЕ	20.000,00 Квартално
12	ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТАТА НА СОВЕТУВАЛИШТАТА ЗА ОТКАЖУВАЊЕ ОД ПУШЕЊЕ ВО 10-ТЕ ЦЕНТРИ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЈЕ	20.000,00 Квартално
13	ИЗГОТВУВАЊЕ НА СТРУЧНИ МАТЕРИЈАЛИ (ПР. МЕДИЦИНСКА МАПА, СТАНДАРДИ И СЛ.) СО ПРЕДЛОЗИ ЗА ОРГАНИЗАЦИЈА И ФУНКЦИОНИРАЊЕ НА ЗДРАВСТВЕНИ УСТАНОВИ СОГЛАСНО НАЦИОНАЛНИ И СВЕТСКИ СТАНДАРДИ И НОРМАТИВИ	150.000,00
14	КОСТ-БЕНЕФИТ АНАЛИЗА ЗА ТРОШОЦИТЕ ВО ЗДРАВСТВОТО ВО ПЕРИОД 2015-2020 ГОДИНА	150.000,00
15	УПАТСТВО ЗА ДОКТОРИ ОД ПРИМАРНА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА ЗА ПРЕВЕНЦИЈА НА УПОТРЕБА НА АЛКОХОЛ во 1000 примероци (700 НА МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК И 300 НА АЛБАНСКИ ЈАЗИК)	170.000,00
16	УПАТСТВО ЗА ПОДОБРУВАЊЕ НА ЗДРАВСТВЕНАТА ПИСМЕНОСТ ВО УЧИЛИШТАТА во 1000 примероци	170.000,00
17	ИСТРАЖУВАЊЕ НА ТЕМА: МЕНТАЛНОТО ЗДРАВЈЕ НА ОПШТАТА ПОПУЛАЦИЈА ЗА ВРЕМЕ НА КОВИД-19 ПАНДЕМИЈАТА ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА	300.000,00
18	ОБУКА ЗА ЗДРАВСТВЕНИ РАБОТНИЦИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА КВАЛИТАТИВНИ И КВАНТИТАТИВНИ БИХЕВИОРАЛНИ ИСТРАЖУВАЊА	60.000,00
19	БИХЕВИОРАЛНА СТУДИЈА ЗА УПОТРЕБА НА ТУТУН ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА	300.000,00
20	ИНДИКАТОРИ „ЗДРАВЈЕ ЗА СИТЕ“	100.000,00
21	БРОШУРА „ТРГОВИЈА СО ЛУЃЕ“ во 1000 примероци	100.000,00
22	БРОШУРА „КАЖИ НЕ НА ДРОГАТА“ во 1000 примероци	100.000,00
23	БРОШУРА „ФИЗИЧКА АКТИВНОСТ“ во 1000 примероци	100.000,00
24	ОДРЖУВАЊЕ НА 4 РАБОТИЛНИЦИ ЗА ЗДРАВСТВЕНИ РАБОТНИЦИ НА ТЕМА: „ПРЕПОЗНАЈТЕ ГИ ЗНАЦИТЕ НА ТРГОВИЈА СО ЛУЃЕ“	200.000,00
25	СЛЕДЕЊЕ И КООРДИНАЦИЈА НА ПРОМОТИВНО-ЕДУКАТИВНИТЕ АКТИВНОСТИ НА 10-ТЕ ЦЈЗ	20.000,00 квартално
26	ОДБЕЛЕЖУВАЊЕ НА СООДВЕТНИ НАЦИОНАЛНИ, ЕВРОПСКИ И СВЕТСКИ ДЕНОВИ, НЕДЕЛИ, МЕСЕЦИ (ПР. ЕВРОПСКА НЕДЕЛА ПРОТИВ ЦЕРВИКАЛЕН КАНЦЕР, МЕСЕЦ ЗА БОРБА ПРОТИВ КОЛОРЕКТАЛЕН, ДОЈКА, ПРОСТАТА КАРЦИНОМ, СВЕТСКИ ДЕН НА ОРАЛНОТО ЗДРАВЈЕ, СВЕТСКИ ДЕН НА ЗДРАВЈЕТО, СВЕТСКИ ДЕН НА СРЦЕТО, СВЕТСКИ ДЕН НА ДИЈАБЕТ, СВЕТСКИ ДЕН ЗА БОРБА ПРОТИВ ПУШЕЊЕТО, СВЕТСКИ ДЕН НА ОСТЕОПОРОЗА, И ДР.)	20.000,00
27	КАМПАЊА ЗА ПРОМОЦИЈА НА ЗДРАВЈЕ	60.000,00
28	КВАРТАЛЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА СПРОВЕДЕНИ АКТИВНОСТИ НА ЦЕНТРИТЕ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЈЕ – ПРОМОЦИЈА НА ЗДРАВЈЕ И ИЗГОТВЕНИ ПРОГРАМСКИ ЗАДАЧИ	6000,00 Квартално
29	СТРУЧЕН НАДЗОР ЗА ПОДОБРУВАЊЕ НА РАБОТАТА НА ЦЕНТРИТЕ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЈЕ - ПРОМОЦИЈА НА ЗДРАВЈЕ И ИЗГОТВЕНИ ПРОГРАМСКИ ЗАДАЧИ	6000,00 Квартално

Б. ЦЕНТРИ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЈЕ – ПРОМОЦИЈА НА ЗДРАВЈЕ И ПРОГРАМСКИ ЗАДАЧИ

Ред. Бр.	Активност	Единечна цена (во денари)
1	Извештај за реализирана Национална годишна програма за јавно здравје за 2022 за подрачјето на ЦЈЗ	100.000,00

2	План за реализација на активности од Националната годишна програма за јавно здравје за 2024	100.000,00
3	Информација за кадар во здравствени установи на подрачјето на ЦЈЗ, Информација за болест на подрачјето на ЦЈЗ, Анализа на болнички морбидитет и морталитет на подрачјето на ЦЈЗ, Искористеност на болнички капацитети на подрачјето на ЦЈЗ, Информација за вулнерабилна група, Анализа на амбулантно-поликлинички морбидитет на подрачјето на ЦЈЗ	70.000,00
4	Информација за кадар во здравствени установи на подрачјето на ЦЈЗ Скопје	100.000,00
5	Извештај за здравствена состојба на населението на подрачјето на ЦЈЗ	100.000,00
6	Извештај за здравствена состојба на населението на подрачјето на ЦЈЗ-Скопје	100.000,00
7	Одбележани светски денови, недели, месеци:	
	подготовка на стручен материјал	6.000,00
	печатење пропаганден материјал(флаер)	200,00
	печатење пропаганден материјал (постер)	100,00
	дистрибуција на материјал	4.000,00
8	Едукативни предавања	3.000,00
9	Советувалиште за СРЗ:	
	советување	1.000,00
	консултативни услуги од експерт	2.000,00
10	Советувалиште за оказување од пушење:	
	советување	1.000,00
	консултативни услуги од експерт	2.000,00
11	Работа на терен поради спроведување на анкети за научни истражувања	2.000,00
12	Прибирање и доставување на индикатори Здравје за сите	10.000,00
13	Организирање на кампања	60.000,00
14	Квартален извештај за спроведени активности на подрачјето на ЦЈЗ од промоција на здравје и програмски задачи	6.000,00
15	Стручен надзор за подобрување на работа на здравствени установи на подрачјето на ЦЈЗ од социјална медицина	6.000,00

Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија - здравствена статистика

Активности

Задачите и активностите од областа на здравствена статистика и информатика ќе се изготвуваат, согласно Законот за евиденции во областа на здравството и други релевантни закони и акти.

Во тек на 2023 година ќе се достават до Оддел за здравствена статистика и публицистика вкупно 36050 годишни збирни извештаи за кадар и извршена работа(доставени извештаи до Министерство за здравство), вкупно 13 000 полугодишни збирни извештаи за кадар и извршена работа и вкупно 110 510 индивидуални пријави. Од нив ќе се изврши логична контрола, внес и компјутерско-статистичка обработка на податоци од збирни и индивидуални евиденции во соодветни апликативни програми од страна на кадарот распределен во Оддел за здравствена статистика и публицистика. На индивидуалните евиденции кои се доставуваат во хартиена форма ќе се изврши логична контрола и компјутерски внес и обработка на податоци во соодветен апликативен софтверски програм. На индивидуалните евиденции доставени преку електронско здравство „Мој термин“, ќе се изврши логична контрола и обработка на податоци во соодветен апликативен софтверски програм и ќе се објават во форма на регистар.

МОЖНИ РЕШЕНИЈА

1. Воспоставување на интероперабилност на системот

Стандардите за интероперабилност дефинираат точно како податоците треба да се собираат, обработуваат и споделуваат помеѓу здравствените институции за да се овозможи интероперабилност на здравствените податоци.

2. Скалабилност, односно автоматско ажурирање на ревидирани извештајни формулари и индикатори.

3. Обезбедување на потребни институционални ресурси

Од особена важност е континуираната едукација на здравствениот кадар од Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија /ЦЈЗ и здравствениот кадар воопшто, во однос на современите достигнувања во областа на здравствена статистика согласно новите законски решенија, како и препораките на референтни институции (СЗО, Еуростат и др.).

4. Изменување, дополнување и имплементација на нови упатства за начинот на водење на евиденциите во областа на здравството и нацрт обрасците од збирни евиденции со кои се уште се работи од 1979 година, и не е имплементирано согласно Законот за евиденции од областа на здравство кој се применува од 2009 година.

Воведување на упатство за евиденција на постковид секвени во медицинска документација поради недостиг на шифри и начинот на водење евиденции за истата.

Унифицирање на методологиите и упатства кои се користат за одредени болести Малигна неоплазма (ICD-

О) пријава за шеќерна болест (австралиска класификација ICD-10 3-revision) или ревидирање на МКБ -11, Електронско воспоставување на индивидуални пријава кои се уште не се воспоставени.

ПРИОРИТЕТНИ ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Главна цел на Националната програма за јавно здравје во Република Северна Македонија за 2023 е генерирање на квалитетни и навремени здравствени информации за носители на одлуки базирани на докази за соодветна здравствената политика и распределба на ограничени ресурси оптимално.

Дополнителни цели на програмата:

1. Зајакнување и подобрување на здравствен систем за здравствена евиденција, преку генерирање на податоци, компилација, анализа и синтеза, комуникација и употреба вклучувајќи ги лични, хартиени и електронски податоци.
2. Точни, навремени, релевантни и веродостојни евиденции на податоците за здравствени услуги и кадар, анализа на овие информации и за здравствените работници за планерите за здравство и други носители-креатори на политики, планери, менаџери, даватели на здравствени услуги, заедници, поединци итн.
3. Зајакнување и подобрување на здравствени алатки вклучувајќи паметни уреди и апликации; со споделување на информациите на сите нивоа на здравствениот систем од суштинско значење за развој и имплементација на политиката на здравствениот систем, управување и регулатива, здравствени истражувања, развој на човечки ресурси, здравствено образование и обука, услуги, испорака и финансирање.
4. Зајакнување и подобрување на Здравствениот информативен систем преку мониторинг и евалуација, обезбедувајќи предупредување и можност за рано предупредување, поддршка на управување со пациенти и здравствени установи, планирање, поддршка и стимулирање на истражувања, анализа на здравствената состојба и трендовите, поддршка на глобалното известување, и поткрепа на комуникација на здравствени предизвици за различни корисници.
5. Изготвување за Планерите за здравство и носителите на одлуки различни видови на информации, вклучувајќи:
6. Детерминанти на здравјето (социо-економски, еколошки однесувања, генетски фактори) и контекстуални средини во кои функционира здравствениот систем,
7. Влезови во здравствениот систем и сродни процеси, вклучувајќи политика и организација, здравје, инфраструктура, објекти и опрема, трошоци, човечки и финансиски ресурси, здравствени информации на здравствени системи, перформансите или резултатите од здравствениот систем, како што се достапноста, пристапноста, квалитетот и употребата на здравствени информации и услуги, одговорност на системот за потребите на корисниците и
8. Здравствени исходи (смртност, морбидитет, епидемии на болести, здравствени состојби, хендикеп, благосостојба).

Успешноста на Програмата ќе се оценува преку основните индикатори на исход:

1. Демографски и социо-економски индикатори
2. Индикатори за здравствени услуги и здравствена грижа
3. Индикатори за здравствени ресурси
4. Индикатори на здравствени интервенции и унапредување на здравјето

МЕРКИ, АКТИВНОСТИ И ПОКАЗАТЕЛИ НА УСПЕШНОСТ

Од областа на социјална медицина дел здравствена статистика и публицистика – во ЦЈЗ во тек на 2023 година ќе се извршат следниве активности:

- Континуирано прибирање на збирни и индивидуални извештаи - евиденции со дефинирани здравствено-статистички податоци.
- Вршење логичка и математичка контрола на прибраните податоци
- Внес на податоците во соодветни апликативни софтверски програми
- Обработка и анализа на внесените здравствено-статистички податоци
- Вршење на логичка и математичка контрола на обработените податоци
- Изготвување на годишни (за претходната година) и полугодишни здравствено-статистички извештаи на ниво на РС Македонија (за тековната година)
- Доставување на годишни (за претходната година) и полугодишни здравствено-статистички извештаи на ниво на РС Македонија (за тековната година) до Министерство за здравство
- Доставување на здравствено-статистички податоци според дефинирани табели до ДЗС
- Изготвување на здравствено-статистички податоци за потребите на СЗО, Уницеф, ОЕЦД, Евростат и други меѓународни организации
- Изготвување на здравствено-статистички податоци за потребите на другите сектори во Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија
- Вршење на редовни годишни теренски увиди (и по потреба вонредни) во 10 ЦЈЗ, а по потреба и во здравствени установи на подрачјата што ги покриваат ЦЈЗ со цел давање стручно-методолошка помош и едукација од областа на здравствена статистика и информатика
- Објавување на обработени податоци на веб страна на Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија, преку извештаи, публикации
- Давање податоци по барање на корисници согласно Законот за информации од јавен карактер

Задачите и активностите од областа на здравствена статистика и информатика ќе се изготвуваат од страна на кадарот распределен во одделенијата на Оддел за здравствена статистика и публицистика, согласно Законот за евиденции во областа на здравството и други релевантни закони и акти.

Одделот ќе ги координира активностите од оваа програмска област и конкретните задачи, ќе врши следење, мониторинг, верификација и квартално ќе го известува Министерството за здравство за реализацијата на активностите и доставувањето на статистичките извештаи од 10 ЦЈЗ.

Во Одделот за здравствена статистика ќе се прибираат и обработуваат збирни и индивидуални статистички извештаи доставени од здравствените установи преку одделенијата за здравствена статистика и информатика при 10-те центри за јавно здравје во Република Северна Македонија, со утврдените временски рокови и динамика согласно релевантни закони.

Одделот за здравствена статистика и публицистика ќе ги спроведува следните активности:

- Континуирано прибирање на збирни и индивидуални извештаи - евиденции со дефинирани здравствено-статистички податоци
- Вршење логичка и математичка контрола на прибраните податоци
- Внес на податоците во соодветни апликативни софтверски програми
- Обработка и анализа на внесените здравствено-статистички податоци
- Вршење на логичка и математичка контрола на обработените податоци
- Изготвување на годишни (за претходната година) и полугодишни здравствено-статистички извештаи на ниво на Република Северна Македонија (за тековната година)
- Доставување на годишни (за претходната година) и полугодишни здравствено-статистички извештаи на ниво на Република Северна Македонија (за тековната година) до Министерство за здравство
- Доставување на здравствено-статистички податоци според дефинирани табели до ДЗС
- Изготвување на здравствено-статистички податоци за потребите на СЗО, Уницеф, ОЕЦД, Евростат и други меѓународни организации, национални здравствени индикатори, спроведување на ХИС-истражување
- Изготвување на здравствено-статистички податоци за потребите на другите сектори во Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија
- Изготвување на стручно-методолошки упатства за спроведување на статистичките истражувања од областа на здравството
- Изготвување и реализација на истражувања и хармонизација на здравствена статистика во Република Северна Македонија со меѓународните стандарди со цел да се обезбедат меѓународно споредливи податоци и истражувања кои обезбедуваат повеќе индикатори за потребите на корисниците во земјата.
- Изготвување на методологии, препораки, упатства, прирачници итн со цел за единствен пристап во прибирање, класифицирање и презентирање на здравствените статистички податоци, како и нивна споредливост со статистичките податоци на земјите членки на ЕУ
- Учество во реализација на имплементирање на меѓународна класификација на болести со новите дополненија и ревидирања и други класификации на шифри за одредени болести и регистри со унифициран пристап.
- Вршење на редовни годишни теренски увиди (и по потреба вонредни) во 10 ЦЈЗ, а по потреба и во здравствени установи на подрачјата што ги покриваат ЦЈЗ - Давање стручно-методолошка помош и едукација од областа на здравствена статистика и информатика
- Објавување на обработени податоци на веб страна на Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија, преку извештаи, публикации

Давање податоци по барање на корисници согласно Законот за информации од јавен карактер

Во тек на 2023 година ќе се следи здравствената состојба и здравствена заштита на населението на Република Северна Македонија, преку спроведување на статистичките истражувања од областа на здравството.

Во Оддел за здравствена статистика и публицистика ќе се прибираат и обработуваат збирни и индивидуални статистички извештаи доставени од здравствените установи преку одделенијата за здравствена статистика и информатика при 10-те центри за јавно здравје во Република Северна Македонија.

Збирни евиденции

Збирни извештаи содржат податоци со кои се прикажува работата на здравствените установи во Република Северна Македонија, кадарот вработен во нив како и податоци за утврдени заболувања и состојби во амбулантно-поликлиничките и диспанзерски дејности.

Во тек на 2023 година од здравствените установи во Република Северна Македонија преку центрите за јавно здравје, во Институтот за јавно здравје ќе бидат доставени околу 33000 збирни извештаи:

- Збирни извештаи за II полугодие за 2022 година, годишни збирни извештаи за 2022 година, и збирни извештаи за IV тромесечие за 2022 година за хигиенската исправност на намирниците и предметите за општа употреба и извештаи за несреќи на работа;
- Збирни извештаи за I полугодие за 2023 година и тромесечни извештаи за I, II и III тромесечие за 2023 година.

Годишни збирни извештаи за кадар и извршена работа за 2022 година:

Од доставените збирни извештаи за 2022 година по извршената логична и математичка контрола и компјутерски внес на податоците, во Оддел за здравствена статистика и информатика ќе се изготват годишни збирни извештаи за 2022 година за Републиката до 31.05.2023 година.

Индикатор:
Рок на изготвување:

оставени извештаи до Министерство за здравство
Мај 2023 година

ЗБИРНИ ЕВИДЕНЦИИ ЗА КАДАР И ПОСЕТИ	БРОЈ НА ИЗГОТВЕНИ ГОДИШНИ ЗБИРНИ ИЗВЕШТАИ ЗА 2022 ГОДИНА ВО II КВАРТАЛ 2023 ГОДИНА
Извештај на службата за општа медицина образец (3-01-60)	2900
Извештај на специјалистичките служби образец (3-01s-60)	338
Извештај на службата за медицина на труд (образец 3-02-60)	45
Извештај на службата за здравствена заштита на деца (образец 3-03-60)	1500
Извештај на службата за здравствена заштита на училишни деца и младина (образец 3-04-60)	1870
Извештај на службата за здравствена заштита на жени (образец 3-05-60)	320
Извештај за работата на службата за градни болести и туберкулоза (образец 3-06-60)	18
Извештај на службата за кожно венерични болести (образец 3-07-60)	18
Извештај на службата за рехабилитација (образец 3-08-60)	60
Извештај на службата за заштита и лекување на устата и забите (образец 3-09-60)	4780
Извештај на службата за трансфузија (образец 3-10-60)	34
Извештај за здравствено просветување (образец 3-13-60)	25
Извештај за лаборатории (образец 3-14-60)	450
Извештај за здравствена исправност на храна и предмети за општа употреба (образец 3-15-60)	110
Извештај на службата за поливалентна патронажа (образец 3-17-60)	160
Извештај на службата за болничко - стационарно лекување (образец 3-21-60)	180
Извештај за организационата структура и кадарот во областа на здравството (образец 3-00-60)	4750
Извештај за несреќа на работа	20
ВКУПНО	17579

ЗБИРНИ ЕВИДЕНЦИИ ЗА КАДАР И ПОСЕТИ	БРОЈ НА ИЗГОТВЕНИ ПОЛУГОДИШНИ ЗБИРНИ ИЗВЕШТАИ ЗА I ПОЛУГОДИЕ 2022 ГОДИНА НА НИВО НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ВО III КВАРТАЛ НА 2023 ГОДИНА
Извештај на службата за општа медицина образец (3-01-60)	2790
Извештај за работа на специјалистичките служби образец (3-01s-60)	335
Извештај на службата за медицина на труд (образец 3-02-60)	45
Извештај на службата за здравствена заштита на деца (образец 3-03-60)	1491
Извештај на службата за здравствена заштита на училишни деца и младина (образец 3-04-60)	1855
Извештај на службата за здравствена заштита на жени (образец 3-05-60)	318
Извештај за работата на службата за градни болести и туберкулоза (образец 3-06-60)	16
Извештај на службата за кожно венерични болести (образец 3-07-60)	16
Извештај на службата за рехабилитација (образец 3-08-60)	60
Извештај на службата за заштита и лекување на устата и забите (образец 3-09-60)	4780
Извештај на службата за трансфузија (образец 3-10-60)	36
Извештај за здравствено просветување (образец 3-13-60)	22
Извештај за лаборатории (образец 3-14-60)	443
Извештај за здравствена исправност на храна и предмети за општа	105

употреба (образец 3-15-60)	
Извештај на службата за поливалентна патронажа (образец 3-17-60)	156
Извештај на службата за болничко - стационарно лекување (образец 3-21-60)	180
Извештај за организационата структура и кадарот во областа на здравството (образец 3-00-60)	
Извештај за несреќа на работа (образец ИПС)	30
ВКУПНО	12662

Полугодишни збирни извештаи за кадар и извршена работа на ниво на Република Северна Македонија за 2022 година:

Од доставените збирни извештаи за I полугодие за 2022 година и I и II тромесечие за 2023 година, ќе се изготват полугодишни збирни извештаи на ниво на Република Северна Македонија за 2022 година до 30.09.2023 година.

Индикатор:
Рок на изготвување:

доставени извештаи до Министерство за здравство
Септември 2023 година

Софтверска обработка на податоците од збирните извештаи ќе се изврши според утврдени апликативни програми.

Стручно-методолошка помош од областа на здравствена статистика

Оддел за здравствена статистика преку теренски квартални посети во 10-те центри за јавно здравје во Република Северна Македонија ќе спроведе стручно методолошка помош за правилна примена на МКБ-10 и примената на другите параметри во збирните извештаи со цел за квалитетна обработка на податоците од збирните евиденции, како и здравствените установи во соработка со стручните лица од центрите за јавно здравје на подрачјата што ги покриваат, што ќе допринесе подобрување во доставувањето на здравствено-статистичките податоци по однос на квалитет и квантитет.

Индикатор: доставен извештај до Министерство за здравство за теренска посета и стручно-методолошка помош во ЦЈЗ

Рок за известување:

квартално

Квартален мониторинг, координација и верификација на програмските активности на 10-те ЦЈЗ со извештај од областа на здравствена статистика

Индикатор: доставен извештај до Министерство за здравство

Рок за известување:

квартално

Здравствени публикации во Република Северна Македонија во 2023 година

Заради поширока достапност за користење на здравствено-статистичките податоци од збирните и индивидуалните здравствено-статистички евиденции во тек на 2023 година ќе бидат изготвени следниве публикации:

Здравствена карта на Република Македонија, 2022

Здравствената карта на Република Северна Македонија за 2022 година, ќе ја презентира состојбата на здравствената заштита во Република Северна Македонија по однос на организационата структура, здравствените дејности и здравствениот кадар, морбидитет и морталитет.

Здравствената карта ќе биде изготвена врз основа на официјалните податоци кои ги прибира и обработува Оддел за здравствена статистика и публицистика при Институтот за јавно здравје на Република Северна Македонија а се доставуваат од здравствените установи преку Центрите за јавно здравје во Република Северна Македонија и Државниот завод за статистика.

Здравствената карта ќе се изготви во три дела:

I - општ дел - ја презентира состојбата на здравствената заштита во Република Северна Македонија прикажана воопшто и според нивото на здравствената заштита – примарна, секундарна и терциерна.

II и III дел - ја прикажуваат состојбата на здравствената заштита по здравствени региони. Податоците ќе бидат презентирани во вид на табели и картограми. Ќе бидат прикажани: обезбеденоста на населението со здравствените кадри и извршените услуги по здравствените дејности, болничките здравствени установи по видови, број на болнички постели, лекувани болни, просечно лекување на болните, искористеност на болничките капацитети и обрт на болнички постели. Ќе бидат прикажани утврдени заболувања и состојби во амбулантно-поликлиничката дејност и морбидитетот регистриран во болничко-стационарните здравствени установи, заразени заболувања против кои се врши имунизација како и општиот и доенечкиот морталитет и најчести причини за смрт. Здравствената карта на Република Северна Македонија за 2022 година, како публикација од овој вид на презентирање на податоци е форма на континуирано годишно објавување на актуелните здравствени податоци за Република Северна Македонија.

Индикатор:

доставена публикација

Рок на изготвување:

Декември 2023 година

Морбидитет во примарна здравствена заштита во Република Северна Македонија, 2022

Од обработените податоци од извештаите за утврдени заболувања и состојби во амбулантно-поликлиничките и диспанзерски дејности ќе се изготви годишна публикација „Морбидитет во примарна здравствена заштита Република Северна Македонија, 2022“ и ќе се достави до Министерството за здравство на Република Северна Македонија.

Податоците за утврдени заболувања и состојби во Публикацијата ќе бидат презентирани по општини, здравствени региони, статистички региони и вкупно за Република Северна Македонија.

Морбидитетот за утврдените заболувања и состојби ќе биде прикажан на 10000 соодветно население по групи на заболувања во сите амбулантно-поликлиничките дејности (општа медицина, здравствена заштита на училишни деца и младина, здравствена заштита на деца, здравствена заштита на жени, заштита и лекување на устата и забите и белодробни болести и туберкулоза).

Во дијаграмите ќе биде дадена структура на најзастапени утврдени групи на заболувања и состојби во секоја амбулантно-поликлиничка дејност презентирани вкупно за Република Северна Македонија и по статистички региони.

Индикатор:

доставена публикација

Рок на изготвување:

Октомври 2023 година

Специјалистички служби во Република Северна Македонија во 2022 година

Годишната публикација „Специјалистички служби во Република Северна Македонија во 2022 година“ ќе се изготви од обработените податоци од збирните извештаи за специјалистички служби, добиени од здравствени установи преку центрите за јавно здравје во Република Северна Македонија.

Податоците за работници и посетите во областа на специјалистичко-консултативна дејност ќе бидат презентирани во табели и дијаграми преку кои ќе бидат прикажани кадарот (по профил и степен на стручна подготовка) и посетите, според видот на здравствена установа, ниво на здравствена заштита (секундарна и терциерна здравствена заштита), по општини и вкупно за Република Северна Македонија. Оваа публикација за кадар и посети во областа на специјалистичко-консултативна дејност ќе се изготви како форма на континуирано годишно објавување.

Индикатор:

доставена публикација

Рок на изготвување:

Мај 2023 година

Кадар во здравствени установи во Република Северна Македонија во 2022 година

Годишната публикација „Кадар во здравствени установи во Република Северна Македонија во 2022 година“ ќе се изготви од обработените податоци од збирните извештаи за кадар и организациона структура во здравствените установи. Публикацијата ќе го презентира целокупниот кадар, здравствен и нездравствен, во здравствените установи во јавниот и приватниот сектор во Република Северна Македонија. Податоците ќе бидат презентирани во табели, дијаграми и картограми по профил и степен на стручна подготовка, според видот на здравствената установа, ниво на здравствена заштита (примарна, секундарна и терциерна) по општини и на ниво на Република Северна Македонија.

Индикатор:

доставена публикација

Рок на изготвување:

Октомври 2023 година

Болнички морбидитет во Република Северна Македонија, 2022

За изготвување на годишната публикација „Болнички морбидитет во Република Северна Македонија, 2022“ ќе бидат користени податоци од индивидуални евиденции „Извештај за стационарно лекувано лице“ доставени од болничко-стационарни здравствени установи преку центрите за јавно здравје во Република Северна Македонија за подрачјата што ги покриваат до Институтот за јавно здравје на Република Северна Македонија каде ќе бидат обработени на ниво на Република Северна Македонија. Во публикацијата ќе бидат прикажани структура (процентуална застапеност) на лекувани болни во болничко-стационарни здравствени установи по групи на болести и стапки на морбидитетот пресметани на 10.000 соодветно население.

Податоците за болничкиот морбидитет дистрибуирани по статистички региони во Република Северна Македонија ќе бидат презентирани во табеларни прегледи и дијаграми. Најчести болести од кои се лекувани болни во болничко-стационарна дејност во Република Северна Македонија ќе бидат прикажани со дијаграми за структурата и морбидитетот одделно за секој статистички регион. Во публикацијата ќе се презентира со дијаграми и посебен компаративен преглед по статистички региони поединечно за секој субтотал од најчестите групи на болести.

Индикатор:

доставена публикација

Рок на изготвување:

Ноември 2023 година

Морталитет во Република Северна Македонија 2012-2022 година

Во тек на 2023 година со обработка на податоците за умрени лица во 2022 година, превземени од Државниот завод за статистика ќе биде изготвена годишна публикација „Морталитет во Република Северна Македонија 2012 -2022 година“. Во публикацијата ќе бидат прикажани структура (процентуална застапеност) на умрени лица по групи на болести (субтотали) и стапки на морталитет пресметани на 100.000 соодветно население. Податоците за најчести причини за смрт кај населението во Република Северна Македонија ќе бидат дистрибуирани, здравствени региони, статистички региони и на ниво на Република Северна Македонија во табеларни прегледи и дијаграми. Во публикацијата ќе биде прикажан со

дијаграми и посебен компаративен преглед на mortalitetот од најчестите групи на болести како основна причина за смрт по статистички региони кај населението во Република Северна Македонија.

Индикатор:

доставена публикација

Рок на изготвување:

Септември 2023 година

Информација за основни здравствени индикатори, 2012-2022 во Република Северна Македонија

Информација за сет на здравствени индикатори ќе биде прикажан референтен список со 100 основни индикатори за здравје како стандарден сет на основни индикатори со приоритет на заедница за да се обезбедат концизни информации за здравствената состојба и трендовите, вклучително одговори на национално ниво за период од десет години.

Индикатор:

доставена публикација

Рок на изготвување:

Јуни 2023 година

Работа на болници во Република Северна Македонија за 2022, (опфатеност и квалитет на податоци на здравствен систем)

За изготвување на годишната публикација „Работа на болници во Република Северна Македонија, 2022“ ќе бидат користени податоци од индивидуални евиденции „Извештај на службата за болничко - стационарно лекување (образец 3-21-60) доставени од болничко-стационарни здравствени установи преку центрите за јавно здравје во Република Македонија за подрачјата што ги покриваат до Институтот за јавно здравје на Република Северна Македонија каде ќе бидат обработени на ниво на Република Северна Македонија. Во публикацијата ќе бидат прикажани податоци за болнички кревети, лекарилекувани болни, отпуштени пациенти, денови на болничко лекување, просечно траење на лекување, опфатеноста и искористеност на болнички кревети врз основа на показатели и индикатори специфични за болнички основни показатели. Податоците за болнички показатели ќе бидат дистрибуирани по статистички региони во Република Северна Македонија и презентирани во табеларни прегледи и дијаграми.

Индикатор:

доставена публикација

Рок на изготвување:

Септември, 2023 година

Индивидуални евиденции

Во тек на 2023 година од здравствените установи преку центрите за јавно здравје во Република Северна Македонија, во Институтот за јавно здравје на Република Северна Македонија ќе бидат доставени околу 110 510 индивидуални евиденции:

Ред. бр.	ИНДИВИДУАЛНИ ЕВИДЕНЦИИ	Број на индивидуални евиденции кои ќе бидат доставени во 2023 година
1	Пријава на малигна неоплазма - обр.бр.3-35-86	12000
2	Индивидуален извештај за шеќерна болест - обр.бр. МЗС – 02	90000
3	Индивидуален извештај за исхемична болест на срцето - обр.бр. МЗС – 03	8000
4	Индивидуален извештај за бубрежна инсуфициенција - обр. бр. МЗС – 04	3000
5	Индивидуален извештај за психози обр. бр. МЗС – 05	5000
6	Индивидуален извештај за алкохолизам и други зависности - обр.бр. МЗС – 06	2200
7	Пријава на професионална болест и на лице заболено или оштетено од професионална болест обр.бр. МЗС 3-36-86	35
8	Индивидуален извештај за ревматска трска обр. бр. МЗС - 08	5
9	Индивидуален извештај за интоксикација обр.бр. МЗС – 09	280
10	Индивидуален извештај за сообраќајна траума - обр.бр МЗС.-10	2700
11	Пријава за несреќа на работа (обр.ЕТ-8)	1100
	ВКУПНО	124320

Регистар за рак на Република Северна Македонија за 2022 година

Пријавите за малигни заболувања ќе се прибираат од сите здравствени установи во Република Северна Македонија, преку центрите за јавно здравје. Како дополнителен извор за пријавување на дијагностицираните неоплазми ќе се прибираат и патохистолошките наоди и други извори со податоци за малигни неоплазми. Во тек на годината, од здравствените установи во Република Северна Македонија, преку одделенијата за здравствена статистика и информатика при центрите за јавно здравје во Институтот за јавно здравје ќе се достават околу 12000 пријави за малигни неоплазми преку електронско пријавување „мој термин,.“ Ќе се врши контрола, идентификација, обработување и анализирање на пријавите. Воденето на регистарот е компјутерски по сите утврдени модалитети: пол, возраст, место на живеење, дата на пријавување, патохистолошки наод и стадиум на заболувањето. Во тек на 2022 година ќе се изготви годишна публикација „Регистар за рак на Република Македонија, 2022“ и ќе се достави до Министерството

за здравство.

Индикатор:

Рок на изготвување:

доставена публикација

Септември 2023 година

Регистар за шеќерна болест на Република Северна Македонија за 2022 година

Во тек на 2023 година ќе се доставуваат пријави за шеќерна болест од здравствените установи до одделенијата за здравствена статистика и информатика при центрите за јавно здравје електронски преку „мој термин“ а од ЦЈЗ до Институтот за јавно здравје на Република Северна Македонија. Во тек на годината ќе бидат прибрани околу 80000 пријави за шеќерна болест.

Во тек на 2019 година од електронски прибраните податоци за 2019 година ќе биде изготвена годишна публикација „Регистар за шеќерна болест на Република Македонија, 2022“. Во публикацијата ќе бидат прикажани инциденца и преваленца на шеќерната болест по сите можни параметри, на ниво на Републиката, според пол, возрастни групи, занимања, место на живеење (град-село), тип на шеќерна болест, вид на лекување, компликации и др.

Индикатор:

Рок на изготвување:

доставена публикација

Јуни 2023 година

Регистар за хронично бубрежно заболување на Република Северна Македонија за 2022 година

Во тек на 2023 година ќе се доставуваат пријави за хронично бубрежно заболување од здравствените установи до одделенијата за здравствена статистика и информатика при центрите за јавно здравје електронски преку „мој термин“ а од ЦЈЗ до Институтот за јавно здравје на Република Македонија. Во тек на годината ќе бидат прибрани околу 3000 пријави за хронично бубрежно заболување. Во тек на 2023 година од електронски прибраните податоци за 2022 година ќе биде изготвена годишна публикација „Регистар за хронично бубрежно заболување на Република Северна Македонија, 2022“. Во публикацијата ќе бидат прикажани инциденца и преваленца на хронично бубрежно заболување по сите можни параметри, на ниво на Републиката, според пол, возрастни групи, занимања, вид на лекување и др.

Индикатор:

Рок на изготвување:

доставена публикација

Јуни 2023 година

Регистар на психози на Република Северна Македонија, 2022 година

Пријавите за психози ќе се прибираат од сите здравствени установи во Република Северна Македонија, преку центрите за јавно здравје. Во тек на годината, од здравствените установи во Република Северна Македонија, преку одделенијата за здравствена статистика и информатика при центрите за јавно здравје во Институтот за јавно здравје ќе се достават околу 5000 пријави за психози. Ќе се врши контрола, идентификација, обработување и анализирање на пријавите. Водењето на регистарот е компјутерски по сите утврдени модалитети: пол, возраст, занимања, место на живеење (град-село), вид на лекување. Во тек на 2023 година ќе се изготви годишна публикација „Регистар на психози на Република Северна Македонија, 2022“ и ќе се достави до Министерството за здравство.

Индикатор

Рок на изготвување:

доставена публикација

Октомври, 2023

Регистар за алкохолизам и други зависности на Република Северна Македонија, 2022 година

Пријавите за алкохолизам и други зависности ќе се прибираат од сите здравствени установи во Република Северна Македонија, преку центрите за јавно здравје. Во тек на годината, од здравствените установи во Република Северна Македонија, преку одделенијата за здравствена статистика и информатика при центрите за јавно здравје во Институтот за јавно здравје на Република Северна Македонија ќе се достават околу 600 пријави. Ќе се врши контрола, идентификација, обработување и анализирање на пријавите. Водењето на регистарот е компјутерски по сите утврдени модалитети: пол, возраст, занимања, место на живеење (град-село), вид на лекување. Во тек на 2023 година ќе се изготви годишна публикација „Регистар за алкохолизам и други зависности на Република Северна Македонија, 2022“ и ќе се достави до Министерството за здравство.

Индикатор

Рок на изготвување:

доставена публикација

Октомври, 2023

Здравствени публикации во Република Северна Македонија за 2022 година по повод на Светски денови

Малигни неоплазми во Република Северна Македонија, 2012-2022

Информацијата „Малигни неоплазми во Република Северна Македонија, 2010-2022“ ќе биде изготвена по повод на Светскиот ден за борба против ракот.

Во информацијата ќе бидат користени податоци за морталитетот и морбидитетот од малигните неоплазми во Република Северна Македонија.

За изготвување на морталитетот ќе се користат податоци за умрени лица од малигни неоплазми во Република Северна Македонија доставени од Државниот завод за статистика и обработени според разни параметри (стапки на морталитетот на 100.000 жители и структура на умрени лица по пол и возраст). Податоците ќе бидат презентирани, здравствени региони, статистички региони и на ниво на Република Северна Македонија во табеларни прегледи и дијаграми.

За изготвување на болничкиот морбидитет од малигни неоплазми ќе се користат податоци од индивидуални евиденции „Извештај за стационарно лекувано лице“ доставени од болничко-стационарни здравствени установи. Податоците ќе бидат обработени на ниво на Република Северна Македонија и по статистички региони. Во информацијата ќе бидат прикажани стапки на морбидитетот на 10.000 жители и структура на лекувани болни од малигни неоплазми во вкупно лекувани во болничко-стационарни здравствени установи во табеларни прегледи и дијаграми.

За амбулантно-поликлиничкиот морбидитет од малигни неоплазми ќе бидат обработени податоци од збирните извештаи за утврдени заболувања и состојби евидентирани во амбулантно-поликлиничките здравствени установи на ниво на Република Северна Македонија, по општини, здравствени региони и статистички региони по одделни дејности (општа медицина, здравствена заштита на училишни деца и младина и здравствена заштита на деца од 0-6 години). Структурата и стапките на морбидитетот пресметани на 10.000 соодветно население ќе бидат презентирани во табеларни прегледи и дијаграми. За инциденца ќе се користат податоци од Пријавите за малигни заболувања кои ќе се прибираат од сите здравствени установи во Република Северна Македонија, преку центрите за јавно здравје. Како дополнителен извор за пријавување на дијагностицираните неоплазми ќе се прибираат и патохистолошките наоди за малигномите. Податоците ќе бидат прикажани по сите утврдени модалитети: пол, возраст, место на живеење, дата на пријавување, патохистолошки наод и стадиум на заболувањето. Инциденца ќе биде пресметана на 100.000 население.

Индикатор:

Рок на изготвување:

доставена публикација

Февруари, 2023 година

Состојба со циркулаторни болести во Република Северна Македонија, 2011-2022

Информацијата „Состојба со циркулаторни болести во Република Северна Македонија, 2011-2022“ ќе биде изготвена во Институтот за јавно здравје на Република Северна Македонија, Оддел за здравствена статистика и публицистика, по повод на Светскиот ден на срцето. Во информацијата ќе бидат користени податоци за морталитетот и морбидитетот од болестите на циркулаторниот систем во Република Северна Македонија изготвени според Меѓународната статистичка класификација на болестите и сродните здравствени проблеми - Десетта ревизија (МКБ-10). За изготвување на морталитетот ќе се користат податоци за умрени лица од циркулаторни болести во Република Северна Македонија доставени од Државниот завод за статистика и обработени според разни параметри (стапки на морталитетот на 100.000 соодветно население и структура на умрени лица по пол и возраст). Податоците ќе бидат презентирани по општини, здравствени региони, статистички региони и на ниво на Република Северна Македонија во табеларни прегледи и дијаграми. За изготвување на болничкиот морбидитет ќе се користат податоци од индивидуални евиденции „Извештај за стационарно лекувано лице“ доставени од болничко-стационарни здравствени установи преку центрите за јавно здравје во Република Северна Македонија, обработени за подрачјата што ги покриваат и доставени до Институтот за јавно здравје на Република Северна Македонија каде ќе се изготват податоци на ниво на Република Северна Македонија и по статистички региони. Во информацијата ќе бидат прикажани стапки на морбидитетот на 10.000 жители и структура на лекувани болни од болести на циркулаторниот систем во вкупно лекувани во болничко-стационарни здравствени установи во табеларни прегледи и дијаграми.

За амбулантно-поликлиничкиот морбидитет од болестите на циркулаторниот систем ќе бидат обработени податоци од збирните извештаи за утврдени заболувања и состојби евидентирани во амбулантно-поликлиничките здравствени установи доставени преку статистичките служби на центрите за јавно здравје до Институтот за јавно здравје на Република Северна Македонија. Податоците ќе бидат изготвени на ниво на Република Северна Македонија, по општини, здравствени региони и статистички региони по одделни дејности (општа медицина, здравствена заштита на училишни деца и младина и здравствена заштита на деца од 0-6 години). Структурата и стапките на морбидитетот пресметани на 10.000 соодветно население ќе бидат презентирани во табеларни прегледи и дијаграми. Трендот на движење на морталитетот и морбидитетот од болестите на циркулаторниот систем кај населението во Република Северна Македонија во анализираниот период ќе биде прикажан со индексни поени и дијаграми.

Индикатор:

Рок на изготвување:

доставена публикација

Септември, 2023 година

Други активности во врска со спроведување на статистичките истражувања во областа на здравството

По изготвувањето на збирните и индивидуалните извештаи ќе се изготват 16 публикациони табели за Статистичкиот годишник на Република Северна Македонија, од областа на здравството и организацијата на здравствената дејност.

Задачата е континуирана.

По изготвување на збирните и индивидуалните извештаи ќе се изготват индикатори за Еуростат и ХФА-ДБ, (health for all) за Светска Здравствена Организација.

Изготвување податоци на барање на разни корисници на здравствено-статистички податоци (внатрешни и надворешни, вклучувајќи ги и медиумите) во форма на табели, дијаграми и информации или презентации, со обем околу 300 табели на годишно ниво.

Задачата е континуирана.

Изготвување на упатства и др. во процесот на подготовка за спроведување на Европски здравствен прашалник

А) Национална годишна програма за јавно здравје за 2023 година, единечни цени и вкупна сума по активности за Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија - ЗДРАВСТВЕНА СТАТИСТИКА И ПУБЛИЦИСТИКА

	Активности	Обем на работа	Вкупно (во денари) - за 2023
1	Внес и компјутерско-статистичка обработка на податоци од интерес согласно Закон за евиденции во здравство	Внес на податоците во соодветни апликативни софтверски програми Обработка и анализа на внесените здравствено-статистички податоци, Вршење на логичка и математичка контрола на обработените податоци, нивно објавување и доставување до Министерство за здравство	400.000,00
1.1	Годишни збирни извештаи за кадар и извршена работа за 2022 година за Републиката	Изготвување на годишни (за претходната година) здравствено-статистички извештаи на ниво на Република Северна Македонија вид на публикација	100.000,00
1.2	Полугодишни збирни извештаи за кадар и извршена работа на ниво на Република Македонија за I полугодие 2022 година	Изготвување на полугодишни здравствено-статистички извештаи на ниво на Република Северна Македонија	100.000,00
1.3	Полугодишни збирни извештаи за кадар и извршена работа на ниво на Република Македонија за II полугодие 2022 година	Изготвување на годишни (за претходната година) здравствено-статистички извештаи на ниво на Република Северна Македонија	100.000,00
1.4	Стручно методолошка помош од областа на здравствена статистика	Изготвување на стручно-методолошки упатства за спроведување на статистичките истражувања од областа на здравството Изготвување и реализација на истражувања и хармонизација на здравствена статистика во Република Северна Македонија со меѓународните стандарди со цел да се обезбедат меѓународно споредливи податоци и истражувања кои обезбедуваат повеќе индикатори за потребите на корисниците во земјата. Изготвување на методологии, препораки, упатства, прирачници итн со цел за единствен пристап во прибирање, класифицирање и презентирање на здравствените статистички податоци, како и нивна споредливост со статистичките податоци на земјите членки на ЕУ Учество во реализација на имплементирање на меѓународна класификација на болести со новите дополненија и ревидирања и други класификации на шифри за одредени болести и регистри со унифициран пристап.	400.000,00
1.5	Квартален мониторинг, координација и верификација на програмските активности над ЦЈЗ со извештај од областа на здравствена статистика	Оддел за здравствена статистика преку теренски квартални посети во 10-те центри за јавно здравје во Република Северна Македонија ќе спроведе стручно методолошка помош за правилна примена на МКБ-10 и примената на другите параметри во збирните извештаи со цел за квалитетна обработка на податоците од збирните евиденции, како и здравствените установи во соработка со стручните лица од центрите за јавно здравје на подрачјата што ги покриваат, што ќе допринесе подобрување во доставувањето на здравствено-статистичките податоци по однос на квалитет и квантитет.	
2	Здравствени публикации во Република Македонија за 2022 година:		
2.1	Здравствена карта на Република Северна Македонија, 2022	Здравствената карта на Република Северна Македонија за 2022 година, ќе ја презентира состојбата на здравствената заштита во Република Северна Македонија по однос на организационата структура, здравствените дејности и здравствениот кадар, морбидитет и морталитет. Здравствената карта ќе биде изготвена врз основа на официјалните податоци кои ги прибира и обработува Оддел за здравствена статистика и публицистика при Институтот за	100.000,00

		јавно здравје на Република Северна Македонија а се доставуваат од здравствените установи преку Центрите за јавно здравје во Република Северна Македонија и Државниот завод за статистика. Здравствената карта ќе се изготви во три дела: I- општ дел - ја презентира состојбата на здравствената заштита во Република Северна Македонија прикажана воопшто и според нивото на здравствената заштита – примарна, секундарна и терциерна. II и III дел- ја прикажуваат состојбата на здравствената заштита по здравствени региони. Податоците ќе бидат презентирани во вид на табели и картограми. Ќе бидат прикажани: обезбеденоста на населението со здравствени кадри и извршените услуги по здравствените дејности, болничките здравствени установи по видови, број на болнички постели, лекувани болни, просечно лекување на болните, искористеност на болничките капацитети и обрт на болнички постели. Ќе бидат прикажани утврдени заболувања и состојби во амбулантно-поликлиничката дејност и морбидитетот регистриран во болничко-стационарните здравствени установи, заразните заболувања против кои се врши имунизација како и општиот и доенечкиот морталитет и најчести причини за смрт. Здравствената карта на Република Северна Македонија за 2022 година, како публикација од овој вид на презентирање на податоци е форма на континуирано годишно објавување на актуелните здравствени податоци за Република Северна Македонија.	
2.2	Морбидитет и работа во ниво на примарна здравствена заштита во Република Северна Македонија, 2022	Амбулантно-поликлинички морбидитет во Република Северна Македонија, 2022 Од обработените податоци од извештаите за утврдени заболувања и состојби во амбулантно-поликлиничките и диспанзерски дејности ќе се изготви годишна публикација „Амбулантно-поликлинички морбидитет во Република Северна Македонија, 2022“ и ќе се достави до Министерството за здравство на Република Северна Македонија. Податоците за утврдени заболувања и состојби во Публикацијата ќе бидат презентирани по општини, здравствени региони, статистички региони и вкупно за Република Северна Македонија. Морбидитетот за утврдените заболувања и состојби ќе биде прикажан на 10000 соодветно население по групи на заболувања во сите амбулантно-поликлиничките дејности (општа медицина, здравствена заштита на училишни деца и млади, здравствена заштита на деца, здравствена заштита на жени, заштита и лекување на устата и забите и белодробни болести и туберкулоза). Во дијаграмите ќе биде дадена структура на најзастапени утврдени групи на заболувања и состојби во секоја амбулантно-поликлиничка дејност презентирани вкупно за Република Северна Македонија и по статистички региони	50.000,00
2.3	Специјалистички служби во Република Северна Македонија во 2022 година	Годишната публикација „Специјалистички служби во Република Северна Македонија во 2022 година“ ќе се изготви од обработените податоци од збирните извештаи за специјалистички служби, добиени од здравствени установи преку центрите за јавно здравје во Република Северна Македонија. Податоците за работници и посетите во областа на специјалистичко-консултативна дејност ќе бидат презентирани во табели и дијаграми преку кои ќе бидат прикажани кадарот (по профил и степен на стручна подготовка) и посетите, според видот на здравствена установа, ниво на здравствена заштита (секундарна и терциерна здравствена заштита), по општини и вкупно за Република Северна Македонија. Оваа публикација за кадар и посети во областа на специјалистичко-консултативна дејност ќе се изготви како	50.000,00

		форма на континуирано годишно објавување.	
2.4	Кадар во здравствени установи во Република Северна Македонија во 2022	Годишната публикација „Кадар во здравствени установи во Република Северна Македонија во 2022 година“ ќе се изготви од обработените податоци од збирните извештаи за кадар и организациона структура во здравствените установи. Публикацијата ќе го презентира целокупниот кадар, здравствен и нездравствен, во здравствените установи во јавниот и приватниот сектор во Република Северна Македонија. Податоците ќе бидат презентирани во табели, дијаграми и картограми по профил и степен на стручна подготовка, според видот на здравствената установа, ниво на здравствена заштита (примарна, секундарна и терциерна) по општини и на ниво на Република Северна Македонија.	50.000,00
2.5	Болнички морбидитет во Република Северна Македонија, 2022	За изготвување на годишната публикација „Болнички морбидитет во Република Северна Македонија, 2022“ ќе бидат користени податоци од индивидуални евиденции „Извештај за стационарно лекувано лице“ доставени од болничко-стационарни здравствени установи преку центрите за јавно здравје во Република Северна Македонија за подрачјата што ги покриваат до Институтот за јавно здравје на Република Северна Македонија каде ќе бидат обработени на ниво на Република Северна Македонија. Во публикацијата ќе бидат прикажани структура (процентуална застапеност) на лекувани болни во болничко-стационарни здравствени установи по групи на болести и стапки на морбидитетот пресметани на 10.000 соодветно население. Податоците за болничкиот морбидитет дистрибуирани по статистички региони во Република Северна Македонија ќе бидат презентирани во табеларни прегледи и дијаграми. Најчести болести од кои се лекувани болни во болничко-стационарна дејност во Република Северна Македонија ќе бидат прикажани со дијаграми за структурата и морбидитетот одделно за секој статистички регион.	50.000,00
2.6	Морталитет во Република Северна Македонија во 2022 година	Во тек на 2022 година со обработка на податоците за умрени лица во 2022 година превземени од Државниот завод за статистика ќе биде изготвена годишна публикација „Морталитет во Република Северна Македонија во 2022 година“. Во публикацијата ќе бидат прикажани структура (процентуална застапеност) на умрени лица по групи на болести (субтотали) и стапки на морталитет пресметани на 100.000 соодветно население. Податоците за најчести причини за смрт кај населението во Република Северна Македонија ќе бидат дистрибуирани, здравствени региони, статистички региони и на ниво на Република Северна Македонија во табеларни прегледи и дијаграми. Во публикацијата ќе биде прикажан со дијаграми и посебен компаративен преглед на морталитетот од најчестите групи на болести како основна причина за смрт по статистички региони кај населението во Република Северна Македонија.	50.000,00
2.7	Регистар за рак на Република Северна Македонија за 2022 година	Пријавите за малигни заболувања ќе се прибираат од сите здравствени установи во Република Северна Македонија, преку центрите за јавно здравје. Како дополнителен извор за пријавување на дијагностицираните неоплазми ќе се прибираат и патохистолошките наоди и други извори со податоци за малигни неоплазми. Во тек на годината, од здравствените установи во Република Северна Македонија, преку одделенијата за здравствена статистика и информатика при центрите за јавно здравје во Институтот за јавно здравје ќе се достават околу 12000 пријави за малигни неоплазми и во тек се пријавите кои ќе служат како пилот преку електронско пријавување „мој термин,..“ Ќе се врши контрола, идентификација, обработување и анализирање на пријавите. Водењето на регистарот е компјутерски по сите утврдени модалитети: пол, возраст, место на живеење, дата на пријавување, патохистолошки наод и стадиум на	100.000,00

		заболувањето. Во тек на 2022 година ќе се изготви годишна публикација „Регистар за рак на Република Северна Македонија, 2022“ и ќе се достави до Министерството за здравство.	
2.8	Регистар за хронична ренална инсуфициенција на Република Северна Македонија за 2022 година	Во тек на 2022 година ќе се доставуваат пријави за хронично бубрежно заболување од здравствените установи до одделенијата за здравствена статистика и информатика при центрите за јавно здравје електронски преку „мој термин“ а од ЦЈЗ до Институтот за јавно здравје на Република Северна Македонија. Во тек на годината ќе бидат прибрани околу 3000 пријави за хронично бубрежно заболување. Во тек на 2022 година од електронски прибраните податоци за 2022 година ќе биде изготвена годишна публикација “ Регистар за хронично бубрежно заболување на Република Северна Македонија, 2022“. Во публикацијата ќе бидат прикажани инциденца и преваленца на хронично бубрежно заболување по сите можни параметри, на ниво на Републиката, според пол, возрастни групи, занимања, вид на лекување и др.	50.000,00
2.9	Работа во болници, 2022 година	За изготвување на годишната публикација „Работа на болници во Република Северна Македонија, 2022“ ќе бидат користени податоци од индивидуални евиденции „ Извештај на службата за болничко - стационарно лекување (образец 3-21-60) доставени од болничко-стационарни здравствени установи преку центрите за јавно здравје во Република Северна Македонија за подрачјата што ги покриваат до Институтот за јавно здравје на Република Северна Македонија каде ќе бидат обработени на ниво на Република Северна Македонија. Во публикацијата ќе бидат прикажани податоци за болнички кревети, лекари, лекувани болни, отпуштени пациенти, денови на болничко лекување, просечно траење на лекување, опфатеноста и искористеност на болнички кревети врз основа на показатели и индикатори специфични за болнички основни показатели. Податоците за болнички показатели ќе бидат дистрибуирани по статистички региони во Република Северна Македонија и презентирани во табеларни прегледи и дијаграми.	100.000,00
2.10	Регистар за шеќерна болест на Република Северна Македонија за 2022 година	Во тек на 2022 година ќе се доставуваат пријави за шеќерна болест од здравствените установи до одделенијата за здравствена статистика и информатика при центрите за јавно здравје електронски преку „мој термин“ а од ЦЈЗ до Институтот за јавно здравје на Република Северна Македонија. Во тек на годината ќе бидат прибрани околу 100000 пријави за шеќерна болест. Во тек на 2022 година од електронски прибраните податоци за 2022 година ќе биде изготвена годишна публикација “ Регистар за шеќерна болест на Република Северна Македонија, 2022“. Во публикацијата ќе бидат прикажани инциденца и преваленца на шеќерната болест по сите можни параметри, на ниво на Републиката, според пол, возрастни групи, занимања, место на живеење (град-село), тип на шеќерна болест, вид на лекување, компликации и др.	50.000,00
2.11	Регистар на психози на Република Северна Македонија за 2022 година	Пријавите за психози ќе се прибираат од сите здравствени установи во Република Северна Македонија, преку центрите за јавно здравје. Во тек на годината, од здравствените установи во Република Северна Македонија, преку одделенијата за здравствена статистика и информатика при центрите за јавно здравје во Институтот за јавно здравје ќе се достават околу 5000 пријави за психози. Ќе се врши контрола, идентификација, обработување и анализирање на пријавите. Водењето на регистарот е компјутерски по сите утврдени модалитети: пол, возраст, занимања, место на живеење (град-село), вид на лекување. Во тек на 2022 година ќе се изготви годишна публикација „Регистар за психози на Република Северна Македонија, 2022“ и ќе се достави до Министерството за здравство.	50.000,00
2.12	Регистар за алкохолизам и други зависности на Република	Пријавите за алкохолизам и други зависности ќе се прибираат од сите здравствени установи во Република Северна	

	Северна Македонија за 2022 година	Македонија, преку центрите за јавно здравје. Во тек на годината, од здравствените установи во Република Северна Македонија, преку одделенијата за здравствена статистика и информатика при центрите за јавно здравје во Институтот за јавно здравје ќе се достават околу 600 пријави. Ќе се врши контрола, идентификација, обработување и анализирање на пријавите. Водењето на регистарот е компјутерски по сите утврдени модалитети: пол, возраст, занимања, место на живеење (град-село), вид на лекување. Во тек на 2023 година ќе се изготви годишна публикација „Регистар за алколизам и други зависности на Република Северна Македонија, 2022“ и ќе се достави до Министерството за здравство.	
3	Здравствени публикации во Република Северна Македонија за 2022 година по повод на Светски денови:		
3.1	Малигни неоплазми во Република Северна Македонија, 2011-2022	Информацијата „Малигни неоплазми во Република Северна Македонија, 2011-2022“ ќе биде изготвена по повод на Светскиот ден за борба против ракот. Во информацијата ќе бидат користени податоци за морталитетот и морбидитетот од малигните неоплазми во Република Северна Македонија. За изготвување на морталитетот ќе се користат податоци за умрени лица од малигни неоплазми во Република Северна Македонија доставени од Државниот завод за статистика и обработени според разни параметри (стапки на морталитетот на 100.000 жители и структура на умрени лица по пол и возраст). Податоците ќе бидат презентирани, здравствени региони, статистички региони и на ниво на Република Северна Македонија во табеларни прегледи и дијаграми. За изготвување на болничкиот морбидитет од малигни неоплазми ќе се користат податоци од индивидуални евиденции „Извештај за стационарно лекувано лице“ доставени од болничко-стационарни здравствени установи. Податоците ќе бидат обработени на ниво на Република Северна Македонија и по статистички региони. Во информацијата ќе бидат прикажани стапки на морбидитетот на 10.000 жители и структура на лекувани болни од малигни неоплазми во вкупно лекувани во болничко-стационарни здравствени установи во табеларни прегледи и дијаграми. За амбулантно-поликлиничкиот морбидитет од малигни неоплазми ќе бидат обработени податоци од збирните извештаи за утврдени заболувања и состојби евидентирани во амбулантно-поликлиничките здравствени установи на ниво на Република Северна Македонија, по општини, здравствени региони и статистички региони по одделни дејности (општа медицина, здравствена заштита на училишни деца и младина и здравствена заштита на деца од 0-6 години). Структурата и стапките на морбидитетот се пресметани на 10.000 соодветно население ќе бидат презентирани во табеларни прегледи и дијаграми. За инциденца ќе се користат податоци од Пријавите за малигни заболувања кои ќе се прибираат од сите здравствени установи во Република Северна Македонија, преку центрите за јавно здравје. Како дополнителен извор за пријавување на дијагностицираните неоплазми ќе се прибираат и патохистолошките наоди за малигномите. Податоците ќе бидат прикажани по сите утврдени модалитети: пол, возраст, место на живеење, дата на пријавување, патохистолошки наод и стадиум на заболувањето. Инциденца ќе биде пресметана на 100.000 население.	50.000,00
3.2	Состојба со циркулаторни болести во Република Северна Македонија, 2011-2022	Информацијата „Состојба со циркулаторни болести во Република Северна Македонија, 2011-2022“ ќе биде изготвена во Институтот за јавно здравје на Република Северна Македонија, Оддел за здравствена статистика и	50.000,00

		публицистика, по повод на Светскиот ден на срцето. Во информацијата ќе бидат користени податоци за морталитетот и морбидитетот од болестите на циркулаторниот систем во Република Северна Македонија изготвени според Меѓународната статистичка класификација на болестите и сродните здравствени проблеми - Десетта ревизија (МКБ-10). За изготвување на морталитетот ќе се користат податоци за умрени лица од циркулаторни болести во Република Северна Македонија доставени од Државниот завод за статистика и обработени според разни параметри (стапки на морталитетот на 100.000 соодветно население и структура на умрени лица по пол и возраст). Податоците ќе бидат презентирани по општини, здравствени региони, статистички региони и на ниво на Република Северна Македонија во табеларни прегледи и дијаграми. За изготвување на болничкиот морбидитет ќе се користат податоци од индивидуални евиденции „Извештај за стационарно лекувано лице“ доставени од болничко-стационарни здравствени установи преку центрите за јавно здравје во Република Северна Македонија, обработени за подрачјата што ги покриваат и доставени до Институтот за јавно здравје на Република Северна Македонија каде ќе се изготват податоци на ниво на Република Северна Македонија и по статистички региони. Во информацијата ќе бидат прикажани стапки на морбидитетот на 10.000 жители и структура на лекувани болни од болести на циркулаторниот систем во вкупно лекувани во болничко-стационарни здравствени установи во табеларни прегледи и дијаграми. За амбулантно-поликлиничкиот морбидитет од болестите на циркулаторниот систем ќе бидат обработени податоци од збирните извештаи за утврдени заболувања и состојби евидентирани во амбулантно-поликлиничките здравствени установи доставени преку статистичките служби на центрите за јавно здравје до Институтот за јавно здравје на Република Северна Македонија. Податоците ќе бидат изготвени на ниво на Република Северна Македонија, по општини, здравствени региони и статистички региони по одделни дејности (општа медицина, здравствена заштита на училишни деца и младина и здравствена заштита на деца од 0-6 години). Структурата и стапките на морбидитетот пресметани на 10.000 соодветно население ќе бидат презентирани во табеларни прегледи и дијаграми. Трендот на движење на морталитетот и морбидитетот од болестите на циркулаторниот систем кај населението во Република Северна Македонија во анализираниот период ќе биде прикажан со индексни поени и дијаграми.	
3.3	Извештај за основни здравствени индикатори, 2011-2022	Информација за сет на здравствени индикатори ќе биде прикажан референтен список со 100 основни индикатори за здравје како стандарден сет на основни индикатори со приоритет на заедница за да се обезбедат концизни информации за здравствената состојба и трендовите, вклучително одговори на национално ниво за период од десет години.	50.000,00
3.4	Регистар за алкохолизам и други зависности	Пријавите за дроги и алкохол ќе се прибираат од сите здравствени установи во Република Северна Македонија, преку центрите за јавно здравје. Во тек на годината, од здравствените установи во Република Северна Македонија, преку одделенијата за здравствена статистика и информатика при центрите за јавно здравје во Институтот за јавно здравје ќе се достават околу 600 пријави за дроги и алкохол. Ќе се врши контрола, идентификација, обработување и анализирање на пријавите. Водењето на регистарот е компјутерски по сите утврдени модалитети: пол, возраст, занимања, место на живеење (град-село), вид на лекување. Во тек на 2022 година ќе се изготви годишна публикација „Регистар за дроги и алкохол, на Република Северна	50.000,00

	Македонија, 2022“ и ќе се достави до Министерството за здравство.	
	Вкупно	1.900.000,00

Б) Национална годишна програма за јавно здравје за 2023 година, единечни цени и вкупна сума по активности-ЦЕНТРИ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЈЕ - ЗДРАВСТВЕНА СТАТИСТИКА И ПУБЛИЦИСТИКА-	
Активности	Единечна цена (во денари)
Прибирање и вршење логичка и математичка контрола на податоци, компјутерски внес од збирни извештаи по тромесечиа, 2023	100,00
Обработка на пријави за ХНБ	20,00
Изготвување на збирни извештаи за кадар и посети и утврдени заболувања за второ полугодие 2022	100,00
Прибирање и вршење логичка и математичка контрола на податоци, компјутерски внес и обработка на податоци од годишни збирни извештаи за кадар и здр. установи за 2022 од збирни извештаи по тромесечие 2023	100,00
Прибирање и вршење логичка и математичка контрола на податоци, компјутерски внес и обработка на податоци од збирни извештаи за кадар и посети за прво тромесечие 2023	100,00
Изготвување на полугодишни извештаи за кадар и посети и утврдени заболувања за прво полугодие 2023	100,00
Прибирање и вршење логичка и математичка контрола на податоци, компјутерски внес и обработка на податоци за збирни извештаи за кадар и посети за трето тромесечие 2023	100,00
Прибирање на индивидуални евиденции за декември 2022, јануари -ноември 2023, вршење на логична контрола и компјутерски внес на податоци	8,00
Стручно-методолошки увиди во здр. орг. и анкетни истражувања кои ќе се однесуваат на квалитет на 33 и задоволства на здр. работници и пациенти	1000,00

Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија - превенција, контрола и одговор на заразни болести - епидемиологија

Вовед

Епидемиолошката дејност се спроведува врз основа на Законот за јавно здравје, Законот за здравствена заштита, Законот за заштита на населението од заразни болести, подзаконски акти од оваа област (Правилници).

Согласно наведената законска регулатива, Програмите на Владата и Министерството за здравство, како и препораките на глобалната политика “Здравје за сите”, во идниот период ќе се спроведува засилена контрола на актуелните заразни болести што се од значење за здравјето на населението за да се намалат негативните ефекти кои овие заболувања ги имаат на здравствената состојба на населението.

Приоритетни цели на програмата

Главна цел на Програмата за 2023 година е да се намали оптоварувањето од заразните заболувања во Република Северна Македонија.

1. Зајакнување и подобрување на ефикасноста на системот за следење на заразни болести.
2. Подобрување на состојбата со задолжителната имунизацијата и намалување на бројот на заболени од вакцино-превентабилните болести.
3. Намалување на оптоварувањето со заразни заболувања кои се пренесуваат преку храна и вода.
4. Зајакнување на системот за следење, контрола и одговор на болнички стекнатите инфекции и антимикробната резистенција.
5. Одржување ниска преваленца на ХИВ, сексуално и крвно преносливи инфекции.
6. Превенција и контрола на зоонози и вектор-преносливи инфекции.
7. Намалување на оптоварувањето со инфлуенца и заболувања слични на инфлуенца.
8. Одржување и понатамошен тренд на намалување на оптоварувањето со туберкулоза.
9. Систем за следење и одговор кон нови и заразни болести кои повторно се појавуваат.
10. Воспоставување на систем за брза реакција во случај на епидемии и кризни состојби.
11. Активности поврзани со одговор кон пандемијата предизвикана од КОВИД-19

Успешноста на Програмата ќе се оценува преку основните индикатори на исход

1. Инциденца на заразни заболувања кои подлежат на задолжително пријавување
2. Опфат со задолжителна имунизација и инциденца на вакцино-превентабилни заболувања
3. Морталитет од заразни заболувања

МЕРКИ, АКТИВНОСТИ И ПОКАЗАТЕЛИ НА УСПЕШНОСТ

За секоја од единаесетте цели во доменот на контрола и превенција на приоритетни заразни

заболувања, квантитативни цели за показателите на успешност за спроведување на мерките и активностите се дадени во Планот за спроведување на програмата за 2023 година.

Центри за јавно здравје

ЦЕЛ 1. Зајакнување и подобрување на ефикасноста на системот на следење на заразни болести

Мерка 1.1. Собирање, обработка и анализа на пријавени заразни заболувања и нивни причинители, АЛЕРТ, проценка на ризик и препорачување на мерки, подготовка на извештаи и активности по НПЈЗ

Активности:

1. Секојдневно прибирање и анализирање на индивидуални пријави за заразни болести во електронски систем и соодветни книги за евиденција (без КОВИД-19).
2. Обработка на пријави за изолиран-докажан причинител на заразна болест во електронски систем за евиденција и соодветни книги за евиденција (без КОВИД-19).
3. Во зависност од епидемиолошката ситуација, во сите ЦЈЗ и нивни ПЕ се изготвуваат епидемиолошки анкети и истите навремено се доставуваат до Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија (без КОВИД-19).
4. Спроведување на теренски увиди во здравствени установи и кај матичните доктори, за контрола на пријавување и евиденција на заразни заболувања и микробиолошки докажани причинители на заразни болести, како и пријавување во АЛЕРТ системот. Изготвување и доставување на извештај за направениот увид.
5. Изработка на месечни табеларни и наративни извештаи, годишни извештаи за заразни болести.
6. Анализа на состојбата и изработување на неделни извештаи за АЛЕРТ системот на ниво на ЦЈЗ (поделба по ПЕ).
7. Изработка на годишни извештаи за заразни болести на ниво на ЦЈЗ (табеларни и со епи коментар) доставени до Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија.
8. Подготовка на квартални извештаи за остварени активности по Националната програма за јавно здравје на ниво на ЦЈЗ.

Извршители: ЦЈЗ/ПЕ

Индикатори (показатели за успешност)

1. Број на обработени индивидуални пријави за заразна болест; лабораториски пријави за изолиран/докажан причинител на заразно заболување, епидемиолошки анкети
2. Број на теренски увиди и извештаи од увиди
3. Број на месечни извештаи/годишен извештај за заразни болести на ниво на ЦЈЗ
4. Број на неделни извештаи за АЛЕРТ системот

ЦЕЛ 2. Подобрување на состојбата со задолжителната имунизацијата и намалување на бројот на заболени од вакцино-превентабилните болести

Мерка 2.1 Контрола и евалуација на задолжителната вакцинацијата

ЦЈЗ/ПЕ ќе вршат контрола на спроведената задолжителна имунизација во вакциналните пунктови. При теренските увиди, посебно внимание ќе се обрне на опфатот на лицата кои подлежат на имунизација, пребарување на невакцинираните или непотполно вакцинирани лица (пропуштени). По појава на поствакцинални несакани реакции ќе излезе на терен и ќе изотви информација до Министерство за здравство, Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија и ДСЗИ по собирање на потребните податоци.

Активности:

1. Теренски увиди за контрола на студен синџир и опфат во вакцинални пунктови и породилишта со изготвена информација.
2. Спроведување на активности за промоција на придобивките од имунизацијата кај населението со изготвена информација.
3. Пребарување на невакцинирани лица и организирање на активности за нивна вакцинација со изготвена информација.
4. Теренски увид и изготвување на информација по пријава за поствакцинална несакана реакција со изготвена информација.
5. Изготвување на квартални и шестмесечен табеларни извештај за вакцинален опфат по ЦЈЗ/ПЕ, по видови вакцини и ревакцини.
6. Изготвување на годишен табеларен и наративен извештај за спроведената имунизација за 2022 во ЦЈЗ/ПЕ, со опфат одделно за секоја вакцина/ревакцина.

Извршители: ЦЈЗ во соработка со вакцинални пунктови

Индикатори (показатели на успешност):

1. Опфат со сите вакцини предвидени во редовниот календар за имунизација над 90% на полугодие и опфат

над 95% на крај на година на ниво на ЦЈЗ/ПЕ

2. Број на доставени до Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија тримесечни и шестмесечни извештаи за спроведената вакцинација и постигнатиот опфат од ЦЈЗ/ПЕ
3. Број на изготвени извештаи за состојбата со поствакциналните реакции
4. Број на реализирани теренски увиди и изготвени информации.

Мерка 2.2 Одржување на резултатите постигнати со ерадикација на детска парализа

Мерката ќе се спроведува преку активниот надзор над акутна флакцидна парализа (АФП), достава до Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија на “Неделните извештаи за активен надзор на АФП”, навремен одговор при пријава на АФП случај со цел да се одржи “статусот земја ослободена од полио”.

Активности:

1. Прибирање и обработка на неделни извештаи за АФП од болниците
2. По добивање на итна пријава за АФП Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија /ЦЈЗ прави теренски увид, ќе изврши увид во вакциналните пунктови за проверка на опфатот со вакцина против полио, а од блиските контакти на АФП случајот - деца на возраст до 15 години зема материјал за вирусолошко испитување и согласно правилата го транспортира до вирусолошката лабораторија при Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија
3. **Извршители:** ЦЈЗ во соработка со вакцинални пунктови

Индикатори (показатели на успешност):

1. Број и процент на доставени неделните извештаи за АФП од болниците
2. Број извршени епидемиолошки увиди, изготвени епидемиолошки анкети
3. Број на земени и испратени материјали за лабораториско тестирање до Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија
4. Број на изготвени и доставени до Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија неделни извештаи за спроведувањето на надзорот над АФП од страна на ЦЈЗ

Мерка 2.3 Спроведување на активности за елиминација на мали сипаници и рубеола во Република Северна Македонија

Континуирано ќе се имплементираат мерките и активностите за елиминација на мали сипаници и рубеола, согласно состојбата во земјата и регионот и измените и дополнувањата на Акцискиот план за елиминација на мали сипаници и КРС.

Активности:

1. Изработка на епидемиолошки анкети за секој случај на мали сипаници и/или рубеола, и навремено доставување до Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија
2. За секој пријавен клинички случај, ЦЈЗ/ПЕ веднаш ќе обезбеди материјал за вирусолошко испитување од заболениот и ќе се достави за анализа во вирусолошката лабораторија при Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија за класификација на случајот
3. При сомневање за појава на епидемија, се прави епидемиолошки увид на терен и се изготвува информација и се информира Министерство за здравство/ Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија
4. Во случај на епидемија се подготвуваат неделни/месечни ажурирани информации за актуелната состојба и преземените мерки

Извршители: ЦЈЗ/ПЕ

Индикатори (показатели на успешност):

1. Број на земени материјали за лабораториска дијагноза кај клинички случаи, и случаи на исипни трески
2. Број на епидемиолошки увиди при пријава на случај на мали сипаници/ рубеола
3. Број на изготвени информации/извешта
4. Број на едукативни и информативни активности за подигање на свеста на здравствените работници и родителите за безбедноста и бенефитите на вакцините

Мерка 2.4 Спроведување на вакцинација по епидемиолошки индикации

Активностите се спроведуваат согласно Правилникот за имунопрофилактика, хемиофилактика, лицата кои подлежат на овие мерки, начинот на изведување и водење на евиденција и документација

ЦЕЛ 3. Намалување на оптоварувањето со заразни заболувања кои се пренесуваат преку храна и вода

На заразните болести кои се пренесуваат преку храна и вода отпаѓаат повеќе од половина од регистрираните случаи на заразни болести, што како последица покрај здравствените проблеми има и големи социјални и економски последици. Со цел да се намали оптоварувањето од овие заболувања потребно е да се развие систем за навремено откривање на ризик фактори, брза реакција и ставање под контрола на заболувањата кои се пренесуваат преку храна и вода.

Мерка 3.1 Рано откривање и одговор на кластери и епидемии предизвикани од заболувања кои се пренесуваат преку храни и вода

Активности:

1. Навремена обработка на пријави од овие заболувања за детекција на кластери.
2. Вршење на теренски увид при зголемен број на заболени од заболувања кои се пренесуваат преку храна и вода.
3. Обезбедување на материјал за потврда, а по потреба и за конфирмација на причинителот во микробиолошките лаборатории на Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија
4. Следење на бацилоносителството врз основа на законските прописи, на лица кои прележале црвен тифус, паратифус, бациларна дизентерија и салмонелоза при што ќе бидат направени епидемиолошки анкети и лабораториски испитувања.

Извршители: ЦЈЗ во соработка со Министерство за здравство, Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија, АХВ и ДСЗИ

Индикатори (показатели на успешност):

1. Број на обработени пријави и детектирани кластери
2. Број на извршени контроли/увиди на терен
3. Број на земени материјали за лабораториска дијагностика
4. Број на изготвени извештаи/информации
5. Број на анкетирани и тестирани бацилоносители

ЦЕЛ 4. Зајакнување на системот за следење, контрола и одговор на болнички стекнатите инфекции и антимикробната резистенција

Активностите и мерките ќе се спроведуваат во согласност со Правилникот за поблиските критериуми за спречување и сузбивање на болнички стекнати инфекции, како и посебна Програма и Упатство, кои ќе бидат изготвени од страна на Комисијата за спречување и сузбивање на болнички стекнати инфекции при Министерство за здравство.

Мерка 4.1 Рано откривање и контрола на болнички стекнати инфекции

Активности:

1. Спроведување на епидемиолошки увиди (програмски и по индикации) на територијата на секој ЦЈЗ за следење на болнички стекнатите инфекции.
2. Земање материјали за микробиолошки анализи со цел контрола на моменталната состојба.
3. Изготвување и доставување на информации/извештаи до Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија, Државен санитарен и здравствен инспекторат и здравствената установа каде е направен увидот за надзор над Интрахоспитални инфекции.
4. Изготвување на квартални и годишен извештај за спречување и сузбивање на болнички стекнати инфекции и за спроведените мерки и активности.

Извршители: ЦЈЗ во соработка со ДСЗИ, болници

Индикатори (показатели на успешност):

1. Број на извршени теренски увиди за контрола на интрахоспитални инфекции
2. Број на земени материјали за микробиолошки анализи
3. Број на информации/извештаи по индикации
4. Број на изготвени тромесечни извештаи и годишен извештај

ЦЕЛ 5. Одржување ниска преваленца на ХИВ, сексуално и крвно преносливи инфекции

Мерките и активностите за заштита на населението од ХИВ во целост се опишани во Годишната Програма за заштита на населението од ХИВ, изготвена согласно нацрт Националната стратегија за ХИВ.

Мерка 5.1 Превенција на хепатитис Б и Ц и сексуално преносливи инфекции на територија на ЦЈЗ/ПЕ

Активности

1. Обработка на пријави, направени теренски увиди и изготвување на епидемиолошка анкета за пријавени случаи на вирусен хепатит Б или Ц, со навремено доставување до Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија
2. Водење на евиденција за секое носителство или хронична болест од овие хепатити и достава на истите до Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија
3. Навремено доставување на пријава и анкета до Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија, за секој случај на СПИ на територија на ЦЈЗ/ПЕ

Извршители: ЦЈЗ

Индикатори (показатели на успешност):

1. Број на обработени пријави, теренски увиди, епидемиолошки анкети
2. Евиденција (регистер) на случаи со хроничен хепатитис или носителство
3. Број на изготвени информации
4. Број на обработени и доставени пријави за случај и изолат за ХИВ и сексуално преносливи инфекции

ЦЕЛ 6. Намалување на оптоварувањето со зоонози и вектор-преносливи инфекции

Вектор преносливите заболувања најчесто се преклопуваат со зоонозите (одредени болести се вбројуваат и во едната и во другата група), стануваат се поактуелни и ја менуваат сликата на оптоварувањето со заразни болести. Климатските промени во голема мера влијаат на дистрибуцијата и активноста на векторите. Многу од овие болести се веќе присутни во Р.С. Македонија (лајмската болест, западно-нилска треска, некои хеморагични трески, туларемија и др.), а други како што се маларија, денга, чикунгуња и многу други, потенцијално може да се внесат во државата. Некои од нив се регистрираат во ендемска форма, но не ретко се појавуваат и во епидемиска форма.

Мерка 6.1 Воспоставување на систем за превенција и контрола и на зоонози и вектор преносливи заболувања

Активности:

1. Спроведување и контрола на дезинсекција против комарци на територијата на Република Северна Македонија (по општини), согласно Акциониот план за превенција од ВПБ.
2. Подготовка на оперативни планови за ДДД на ниво на локална самоуправа.
3. Ловење комарци за рано детектирање на патогени кај комарците (пр. West Nile Virus) во Град Скопје и за останатиот дел од државата од страна на ЦЈЗ Скопје.
4. Задолжително теренско истражување при пријавен случај на зоонози и ВПБ.
5. Обезбедување на материјал за лабораториска дијагностика на случаи на зоонози и вектор преносливи заболувања.
6. Доставување на пријава, епидемиолошка анкета до Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија.
7. Изготвување на информација и навремено известување на Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија и/или други надлежни институции за појава на случај и теренско истражување.
8. Земање на материјал дијагностика од лица кои се враќаат од земји со ендемска маларија (согласно СЗО водич за патници во меѓународен сообраќај).
9. По епидемиолошки индикации ЦЈЗ спроведува превентивни ДДД активности, училишта колективи или приватни домови.

Извршители: ЦЈЗ/ПЕ, ЕЛС, болници, Министерство за здравство

Индикатори:

1. Периодични извештаи за спроведена превентивна дезинсекција на територија на ЕЛС
2. Извештај за изготвени оперативни планови за ДДД на ниво на локална самоуправа
3. Број на обработени пријави и анкети од случаи на зоонози и ВПБ
4. Број на извршени теренски увиди и изготвени информации
5. Број на земени примероци лабораториски материјал
6. Број на земени материјали за лабораториска дијагноза од случаи и патници кои се враќаат од земји со ендемска маларија
7. Површина на во м2 на која е спроведена ДДД по епидемиолошки индикации

ЦЕЛ 7. Намалување на оптоварувањето со инфлуенца и заболувања слични на инфлуенца

Инфекциите со вирусите на инфлуенца предизвикуваат значаен морбидитет и морталитет секоја година. Грипот претставува сериозен јавно-здравствен проблем кој предизвикува тешко заболување и смрт, најчесто кај високо-ризични популациони групи. Во Р.С. Македонија, пријавените случаи на инфлуенца во тек на една сезона (пред КОВИД-19 пандемијата) одговараат приближно на вкупниот број на регистрирани случаи од сите останатите заразни заболувања.

Мерка 7.1 Зајакнување на системот за надзор и одговор кон заболувања слични на грип и акутни респираторни инфекции

Активности:

1. ЦЈЗ/ПЕ во сезоната на грип континуирано ќе вршат прибирање и обработка на групни пријави за грип на ниво на ЦЈЗ/ПЕ.
2. ЦЈЗ/ПЕ во сезоната ќе обезбеди материјали од лица со симптоми на грип или слични на грип/ акутни респираторни инфекции за лабораториска дијагностика.
3. ЦЈЗ/ПЕ во сезоната ќе аплицира вакцини против сезонски грип (бесплатни).

Извршители: ЦЈЗ/ПЕ

Индикатори (показатели на успешност):

1. Број на обработени и доставени групни пријави за грип до Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија
2. Број на тестирани материјали за грип и акутни респираторни инфекции
3. Број на аплицирани вакцини против сезонски грип

ЦЕЛ 8. Одржување и понатамошен тренд на намалување на оптоварувањето со туберкулоза

Мерките и активностите за намалување на оптоварувањето со туберкулоза се претставени во посебна Програма за заштита на населението од туберкулоза и се во надлежност на Институтот за туберкулоза и белодробни заболувања и диспанзерите за ТБЦ во земјата.

ЦЕЛ 9. Систем за следење и одговор кон појава на нови и заразни болести кои повторно се јавуваат

Мерка 9.1 Рана детекција и одговор кон болести нови и заразни болести кои повторно се јавуваат

Активности:

1. ЦЈЗ/ПЕ ќе изврши епидемиолошки теренски увиди при појава на случаи на нови заболувања или заболувања кои повторно се појавуваат и ќе достави навремена информација до Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија
2. ЦЈЗ/ПЕ ќе обезбеди материјал за лабораториско испитување и по потреба ќе го достави до Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија
3. По потреба во соработка со Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија ќе се изготват информации за населението, упатства за работа на здравствени установи и друг информативен материјал.

Извршители: ЦЈЗ/ПЕ

Индикатор:

1. Број на теренски увиди и информации
2. Број на земени материјали и доставени до референтната лабораторија на Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија
3. Број на информации за население и упатства за работа на здравствениот кадар

ЦЕЛ 10. Воспоставување на систем за брза реакција во случај на епидемии и кризни состојби

Мерка 10.1 Обезбедување на 24/7 тимови за брз одговор во случај на епидемии и кризни состојби

Активности:

1. Воведување на систем за приправност на епидемиолошката служба при ЦЈЗ/ПЕ.
2. Вршење на епидемиолошки истражувања, согласно протокол за истражување на епидемии и брза реакција во кризни состојби на територија на ЦЈЗ/ПЕ
3. Земање на материјал за лабораториско докажување/потврдување на причинителот
4. Изготвување на информации и доставување до Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија, Министерство за здравство, АХВ и ДСЗИ
5. Изработка и доставување на Пријави и Одјави за епидемии на заразна болест од ЦЈЗ/ПЕ до Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија

Извршители: ЦЈЗ/ПЕ во соработка со ДСЗИ, АХВ, Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија

Индикатори (показатели на успешност):

1. Воведен систем за приправност на ниво на ЦЈЗ/ПЕ со ажурирани контакти
2. Број на извршени епидемиолошки истражувања согласно Протокол
3. Број на земени материјали за лабораториско тестирање/конфирмација
4. Број на теренски епидемиолошки увиди и изготвени информации
5. Број на доставени Пријави и Одјави на епидемија
- 6.

ЦЈЗ/ПЕ ќе врши континуирана здравствено-воспитна и едукативна дејност во врска со спречувањето и сузбивањето на заразните болести на територијата која ја покриваат преку:

1. Изготвување на информативно-едукативен материјал - брошури, флаери, постери, публикации за заразни заболувања, наменет за широката јавност и за здравствени работници
2. Настапи/написи/интервјуа во средствата за јавно информирање (ТВ, весници, списанија), со цел информација и едукација на пошироката јавност

Извршители: ЦЈЗ/ПЕ **Индикатор:** Број на одржани предавања, број на изготвени информативни материјали (брошури, летоци и сл), број на настапи во јавни медиуми.

АКТИВНОСТИ КОИ СЕ СПРОВЕДУВААТ ВО ВРСКА СО КОВИД-19

ЦЈЗ/ПЕ ќе ги врши следните активности кои произлегуваат од одговорот на државата кон КОВИД-19 пандемијата:

1. Епидемиолошко анкетирање на пријавените лабораториски позитивни случаи во системот Мој Термин.
2. ЦЈЗ/ПЕ во претходно определени пунктови за таа намена ќе зема материјали (брисеви) за тестирање во сопствената лабораторија или доставување во претходно определена лабораторија.

3. ЦЈЗ/ПЕ ќе зема материјали (брисеви) од високо-ризични контакти во домашни услови за тестирање во сопствената лабораторија или доставување во претходно определена лабораторија.
4. ЦЈЗ/ПЕ, согласно потребите, врши активности во системот Мој Термин.

Извршители: ЦЈЗ/ПЕ

Индикатори (показатели на успешност):

1. Епидемиолошки анкети на позитивни случаи
2. Земени материјали (брис) за тестирање во ЦЈЗ - пункт за тестирање
3. Земени материјали (брис) од високо-ризични контакти во домашни услови
4. Активности во системот Мој Термин на дневна база

Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија

ЦЕЛ 1. Зајакнување и подобрување на ефикасноста на системот на следење на заразни болести

Мерка 1.1 Собирање, обработка и анализа на пријави за заразни заболувања и пријави за изолиран/докажан микробиолошки причинител на заразна болест и активности по НПЈЗ

Активности:

1. Водење на национални бази за заразни заболувања, микробиолошки изолати, и анкети од поединечни случаи со цел навремено се следи состојбата и преземат мерки за контрола на заразните заболувања во Републиката.
2. Изработка и дисеминација на табеларни неделни, месечни, квартални и годишни извештаи и наративни месечни и годишни извештаи за заразни болести.
3. Спроведување на теренски увиди во Центрите за јавно здравје и нивните подрачни единици за контрола и стручно методолошка помош.
4. Изготвување на предлог Национална програма за јавно здравје во Република Македонија за 2024 година (дел за контрола, превенција и одговор на заразните заболувања) и доставување до Министерство за здравство во предвидениот рок до 31.10.2023.

Извршители: Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија

Индикатори (показатели за успешност):

1. Број на обработени индивидуални пријави за заразна болест и функционална база
2. Број на обработени лабораториски пријави за изолиран/докажан причинител на заразно заболување и антимикробна резистенција и функционална база
3. Број на обработени епидемиолошки анкети и функционална база
4. Број на изработени извештаи за состојбата со заразните заболувања
5. Број на доставени извештаи и информации до Министерство за здравство, ДСЗИ и други надлежни институции
6. Навреме изготвена и доставена предлог Програма за јавно здравје во дел за контрола, превенција и одговор на заразни заболувања

Мерка 1.2 Воведување и одржување на интегриран информациски систем за следење на заразни болести и АЛЕРТ

Активности:

1. Обуки за примена на дефиниција на случај согласно законска регулатива и критериуми на Европскиот центар за контрола и превенција на заразни болести.
2. По прибирање на неделните извештаи од ЦЈЗ/ПЕ или системот Мој Термин, Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија изготвува неделни, квартални и годишен извештај за АЛЕРТ.

Извршители: Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија

во соработка со Министерство за здравство, Управа за електронско здравство и Центри за јавно здравје

Индикатори (показатели за успешност):

1. Развиен функционален информациски систем за следење заразни болести
2. Пилотирање на системот на лимитиран број корисници на ниво на ПЗУ, ЦЈЗ и Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија
3. Број на обуки и обучени корисници на корисниците за употреба на системот
4. Број на обработени неделни извештаи од ЦЈЗ/ПЕ
5. Број на изработени месечни, тромесечни и Годишен Извештај за АЛЕРТ системот

ЦЕЛ 2. Подобрување на состојбата со задолжителната имунизација и намалување на бројот на заболени од вакцино-превентабилни болести

Мерка 2.1 Контрола и евалуација на задолжителната вакцинација

Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија ќе врши контрола на спроведената задолжителна имунизација на сите нивоа и ќе укажува стручно-методолошка помош преку теренски увиди. При теренските увиди, посебно внимание ќе се обрне на опфатот на лицата кои подлежат на имунизација, навременото спроведување, чувањето и транспортот на вакцините, одржувањето на студениот синџир, правилна апликација на вакцини. На терен, ќе се врши и контрола за доставените податоци подложечки лица за вакцинација од надлежните служби. Ќе се врши следење на појавата на поствакцинални несакани реакции со цел да се следи безбедноста на вакцините кои се користат во Република Северна Македонија.

Активности:

1. Теренски увиди за контрола на сите аспекти во процесот на задолжителна вакцинација во вакциналните пунктови, како и вакцинација по епидемиолошки индикации во ЦЈЗ/ПЕ.
2. Прибирање, обработка и анализа на тримесечни, шестмесечни и годишни извештаи за спроведената вакцинација и постигнатиот опфат по ЦЈЗ/ПЕ со препораки за преземање на мерки за подобрување на состојбите.
3. Изготвување на табеларен шестмесечен извештај за вакцинален опфат по ЦЈЗ/ПЕ, по видови вакцини и ревакцини.
4. Изготвување на годишен табеларен и наративен извештај за спроведената имунизација за 2022 година во републиката, по ЦЈЗ/ПЕ, со опфат одделно за секоја вакцина/ревакцина.
5. Прибирање, обработка и анализа на Пријавите за поствакцинални несакани реакции и подготвување на шестмесечен и годишен извештај.
6. Изготвување на Предлог Програма за задолжителна имунизација на населението во Република Северна Македонија во 2024 година, која ќе биде доставена до Министерството за здравство во предвидениот рок до 31.10.2023.

Извршители: Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија во соработка со ЦЈЗ/ПЕ, ДСЗИ.

Индикатори (показатели на успешност):

1. Опфат над 95% на национално и регионално, и над 90% на локално ниво со сите вакцини предвидени во редовниот календар за имунизација
2. Број на пристигнати и обработени тримесечни, шестмесечни и годишни извештаи за спроведената вакцинација и постигнатиот опфат по ЦЈЗ/ПЕ
3. Број на изготвени табеларни и наративни извештаи, шестмесечни и годишни за реализираниот опфат во републиката
4. Број на пристигнати и обработени Пријави за поствакцинални несакани реакции и изготвени извештаи
5. Број на реализирани теренски увиди и изготвени информации со препорачани и преземени мерки
6. Изготвена и доставена Предлог Програма за задолжителна имунизација на населението во Република Северна Македонија за 2023 година

Мерка 2.2 Одржување на резултатите постигнати со ерадикација на детска парализа

Мерката ќе се спроведува преку активниот надзор над акутна флакцидна парализа (АФП), прибирање и обработка на „Неделните извештаи за активен надзор на АФП“, навремен одговор при пријава на АФП случај со цел да се одржи „статусот земја ослободена од полио“.

Активности:

1. По добивање на итна пријава за АФП случај веднаш ќе биде направен теренски увид, при што ќе биде направена епидемиолошка анкета, проверен вакциналниот статус на пријавеното лице и неговите блиски контакти.
2. Пополнување на „Формулари за неделно пријавување на случаи на полиомиелитис и АФП“ кои се доставуваат до Министерство за здравство и неделно пријавување во CISID (Centralized information system for infectious diseases) база на податоци на СЗО.
3. Изготвување на неделни, месечни, тримесечни извештаи за АФП случаи, преземени мерки во врска со нивното регистрирање и доставување до Министерство за здравство.
4. Изготвување на Годишен Извештај за спроведувањето на надзорот над АФП/полиомиелитис во земјата и остварувањето на индикаторите за успешен надзор.

Извршители: Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија во соработка со Министерство за здравство, ЦЈЗ/ПЕ

Индикатори (показатели на успешност):

1. Број на добиени и обработени неделни извештаи за АФП
2. Број на изготвени и пријавени „Формулари за неделно пријавување на случаи на полиомиелитис и АФП“ во CISID - база на СЗО
3. Број извршени епидемиолошки увиди, епидемиолошки анкети
4. Број на изготвени месечни, тримесечни и годишен извештај за спроведувањето на надзорот над АФП

Мерка 2.3 Елиминација на мали сипаници и рубеола во Република Северна Македонија

Континуирано ќе се имплементираат мерките и активностите за елиминација на мали сипаници и рубеола, согласно состојбата во земјата и регионот и ажурираната Програма за елиминација на мали сипаници, рубеола и превенција на конгенитална рубеола инфекција во Република Северна Македонија 2022-2030, во согласност со новите цели за Европскиот Регион и Акцискиот план за елиминација на мали

сипаници и конгенитална рубеола инфекција во Северна Македонија.

Активности:

1. За секој пријавен клинички случај, веднаш ќе се обезбеди материјал за вирусолошко испитување од заболениот и контактите, и ќе се достави за анализа во вирусолошката лабораторија при Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија (СЗО референтна), за потврдување/отфрлање на дијагнозата.
2. Континуирано информирање за трендовите на движењето на мали сипаниците кај нас и во светот, како и препораки и други пишани документи на СЗО, ECDC.
3. При сомневање за појава на епидемија, се прави епидемиолошки увид на терен и се изготвува информација со препораки и предлог мерки, се изготвуваат неделни и /или месечни извештаи, според проценка.
4. Координација и континуирано следење на сите активности на регионално и локално ниво, предлагање и преземање на мерки и активности.
5. Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија ќе воспостави и води Национална база на случаи со мали сипаници и рубеола.

Извршители: Институт за јавно здравје, во соработка со ЦЈЗ/ПЕ.

Индикатори (показатели на успешност):

1. Број на земени материјали за лабораториска дијагноза кај клинички случаи и случаи на испини трески;
2. Број извршени епидемиолошки увиди; Број на изготвени информации со предлог мерки;
3. Број на изготвени неделни/месечни извештаи при појава на епидемии;
4. Број на изготвени месечни информации за трендовите на движењето на мали сипаниците кај нас и во светот.

ЦЕЛ 3. Намалување на оптоварувањето со заразни заболувања кои се пренесуваат преку храна и вода

Мерка 3.1 Рано откривање и одговор на кластери и епидемии предизвикани од заболувања кои се пренесуваат преку храна и вода

Активности:

1. Изготвување на протокол (водич) за истражување на епидемии од заболувања кои се пренесуваат преку храна и вода.
2. Спроведување на епидемиолошки истражувања со примена на аналитички методи за одредување на ризик фактори.

Извршители: Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија во соработка со Министерство за здравство, ЦЈЗ/ПЕ, АХВ и ДСЗИ

Индикатори (показатели на успешност):

1. Изработен водич за истражување на епидемии
2. Број на кластери/епидемии кои се испитани со примена на аналитички методи за утврдување на ризик фактори
3. Број на изготвени извештаи/информации

ЦЕЛ 4. Зајакнување на системот за следење, контрола и одговор на болнички стекнатите инфекции и антимикробната резистенција

Мерка 4.1 Рано откривање и контрола на болнички стекнати инфекции

Активности:

1. Изготвување на Стратегија за болнички стекнати инфекции базиран на медицина на докази. воведување и придржување кон дефиниција за случај за ИХИ.
2. Спроведување на епидемиолошки увиди за спречување и сузбивање на болнички стекнатите инфекции (програмски и по индикации) со укажување на стручно-методолошка помош во ЦЈЗ и здравствените установи на територијата на секој ЦЈЗ.
3. Изготвување на квартални и годишен извештај за спречување и сузбивање на болнички стекнати инфекции и за спроведените мерки и активности.

Извршители: Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија во соработка со Министерство за здравство, ЦЈЗ, ДСЗИ, болници

Индикатори (показатели на успешност):

1. Број на извршени теренски увиди
2. Изготвен нова Стратегија за болнички стекнати инфекции
3. Број на изготвени тромесечни извештаи и Годишен Извештај

ЦЕЛ 5. Одржување ниска преваленца на ХИВ, сексуално и крвно преносливи инфекции

Мерките и активностите за заштита на населението од ХИВ во целост се опишани во Годишната Програма за заштита на населението од ХИВ согласно нацрт Националната стратегија за ХИВ.

Мерка 5.1 Превенција на хепатитис Б и Ц на територија на ЦЈЗ/ПЕ

Активности:

1. Водење на регистер за носителства и хронични случаи на хепатит Б и Ц по добивање на информации од ЦЈЗ/ПЕ.

Извршители: Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија

Индикатори (показатели на успешност):

1. Национален база на регистрирани случаи на хепатитис Б и Ц.
2. Национална база за регистрирани случаи за СПИ.

Цел 6. Намалување на оптоварувањето со зоонози и вектор-преносливи инфекции

Мерка 6.1 Воспоставување на систем за рана детекција, превенција и контрола и на зоонози и вектор преносливи заболувања

Активности:

1. Координирање и континуирано следење на преземањето на мерки и активности согласно Акциониот План за справување со вектор преносливи болести (ВПБ) односно извршена дезинсекција против комарци на територијата на Република Северна Македонија (по општини).
2. Изготвување на месечни извештаи за состојбата со заразни болести кои претставуваат закана за јавното здравје во Европа и Светот поврзани со зоонози и вектор преносливи заболувања со податоци од референтни меѓународни институции и организации.
3. Изготвување на стручно-методолошко упатство за превенција од појава на заразни заболувања патници кој одат на ацилак со посебен осврт на вакцинација и хемиопротифилакса согласно препораки на СЗО.
4. Преземање на сеопфатни против-епидемиски мерки при пријавен случај на маларија со теренски увид и информација до ДСЗИ и Министерство за здравство.

Извршители: Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија, ЦЈЗ/ПЕ, АХВ, Министерство за здравство, ДСЗИ, ЕЛС.

Индикатори:

1. Број на информации за изготвени оперативни планови и стручни мислења за ДДД на ниво на локална самоуправа
2. Изработени и доставени месечни извештаи
3. Изготвено стручно-методолошко упатство за превенција од појава на заразни заболувања патници кој одат на ацилак

ЦЕЛ 7. Намалување на оптоварувањето со инфлуенца и заболувања слични на инфлуенца

Мерка 7.1 Зајакнување на системот за надзор и одговор кон заболувања слични на грип и акутни респираторни инфекции

Активности:

1. Изготвување неделни информации за состојбата со грип преку редовниот надзор и извештаи за вакцинацијата против сезонски грип.
2. Изготвување и адаптирање на едукативни материјали за заштита од грип и промоција на вакцинација против грип.
3. При појава на пандемиски грип, ќе се ревидираат и изработат стручни упатства, протоколи за следење, вакцинација на приоритетни групи, согласно Оперативниот план.

Извршители: Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија во соработка со ЦЈЗ/ПЕ, Министерство за здравство, ЗУ

Индикатори (показатели на успешност):

1. Број на обработени групни и индивидуални пријави за грип
2. Број на изготвени неделни информации од редовен надзор и вакцинација
3. Број на изготвени и адаптирани едукативни материјали

Мерка 7.2 Зајакнување на системот за надзор над сериозни акутни респираторни инфекции (САРИ)

Активности:

1. Подобрување на сентинел надзорот над сериозни акутни респираторни инфекции (САРИ) преку активно вклучување на клучни болници за ефикасно и ефективно следење на групите со висок ризик.
2. Изготвување неделни извештаи за состојбата со САРИ преку сентинел системот за надзор во текот на сезоната на грип.
3. Теренски увиди во сентинел болниците во сезона на грип со изготвени информации.

Извршители: Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија во соработка со сентинел болници

Индикатори (показатели на успешност):

1. Број на извршени теренски увиди
2. Број на изготвени неделни информации

Цел 8. Одржување и понатамошен тренд на намалување на оптоварувањето со туберкулоза

Мерките и активностите за намалување на оптоварувањето со туберкулоза се претставени во посебна Програма за заштита на населението од туберкулоза и се во надлежност на Институтот за туберкулоза и белодробни заболувања и диспанзерите за ТБЦ во земјата.

Цел 9. Систем за следење и одговор кон појава на нови и заразни болести кои повторно се јавуваат

Мерка 9.1 Рана детекција и одговор кон болести нови и заразни болести кои повторно се јавуваат

Активности:

1. При појава на нова или заразна болест која повторно се јавува, Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија врши теренски увид со стручно-методолошка помош на ЦЈЗ/ПЕ.
2. По потреба изготвување на информации за населението, упатства за работа на здравствени установи и друг информативен едукативен материјал.

Извршители: Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија во соработка со Министерство за здравство и ЦЈЗ/ПЕ.

Индикатор:

1. Број на изготвени информации/ упатства/ препораки;
2. Број на теренски увиди.

Цел 10. Воспоставување на систем за брза реакција во случај на епидемии и кризни состојби

Мерка 10.1 Обезбедување на тимови за брз одговор во случај на епидемии и кризни состојби

Активности:

1. По насоките на СЗО и ЕЦДЦ, формирање на дежурни епидемиолошки служби (систем за приправност) на ниво на Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија кои се достапни 24/7.
2. Подготовка на Протокол на здравствен сектор со методологија на работа, чекори и надлежности при истражување на епидемии и брза реакција во кризни состојби.
3. Спроведување на теренски увиди и пружање стручно методолошка помош од страна на стручни тимови на Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија при појава на зголемен број на заболени или епидемии и други кризни состојби.
4. Активирање во фаза 2 или фаза 3 на ЕОЦ.
5. Анализа и евалуација на Пријави и Одјави за епидемии на заразна болест од ЦЈЗ/ПЕ со континуирана обработка на доставените пријави и анкети.

Извршители: Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија во соработка со ЦЈЗ/ПЕ, ДСЗИ, АХВ

Индикатори (показатели на успешност):

1. Формирани дежурни екипи на ниво на Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија со ажурирани контакти
2. Формирани мулти-секторски тимови за брз одговор при кризни ситуации/епидемии
3. Изготвен протокол за здравствен сектор за истражување на епидемии и брз одговор во кризни ситуации
4. Број на теренски епидемиолошки увиди и изготвени информации
5. Број на обработени Пријави и Одјави на епидемија

СОРАБОТКА СО МЕЃУНАРОДНИ РЕЛЕВАНТНИ ИНСТИТУЦИИ

Соработката на Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија со СЗО се остварува преку следниве активности:

1. Редовна комуникација и размена на релевантни информации од областа на заразни заболувања и учество на состаноци и експертски групи.
2. Одговарање на задолжителен прашалник за напредокот и планот за елиминација на мали сипаници и КРС на годишно ниво.
3. Изготвување годишен извештај за статусот на земјата во однос на елиминацијата на мали сипаници и рубеола.
4. Изготвување годишен извештај за спроведените активности за ерадикација на полиомиелот и одржување на статусот „земја ослободена од полио“.
5. Годишен извештај за спроведена имунизација, како и резултатите од спроведениот надзор над вакцино-преветабилните заболувања.
6. Годишен извештај за заразни заболувања од интерес (по возрастни групи, инциденца и лабораториска потврда).
7. Годишен извештај за регистрирани епидемии на територија на Република Северна Македонија.
8. Годишен извештај за сексуално преносливи болести (по пол, возраст и лабораториска потврда).

Извршители: Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија.

Индикатор: Број на Годишни извештаи.

Соработката со Европскиот центар за контрола и превенција на заразни заболувања (ЕЦДЦ) се спроведува преку:

1. Редовна комуникација и размена на релевантни информации од областа на заразни заболувања и учество на состаноци и експертски групи.
2. Доставка на неделни извештаи за грип во системот за следење на заразни заболувања на ECDC - TESSy.
3. Редовно изготвување и доставување на извештаи поврзани со регистрирани случаи на гонореја, Хепатит А, грип, КОВИД-19, ХИВ и WNV.

4. Доставување на податоци за болнички стекнати инфекции кај лица кои престојуваат пократок и подолг период во здравствени установи и болнички стекнати инфекции.

Извршители: Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија

Индикатор: Број на годишни и редовни извештаи.

Во врска со спречувањето и сузбивањето на заразните болести, здравствено-воспитната и едукативна активност ќе се врши преку следниве активности:

1. Стручна подготовка на соодветен информативно-едукативен материјал - брошури, летоци, постери, публикации за заразни заболувања, наменети за широката јавност и за здравствени работници.
2. Настапи/написи/интервјуа во средствата за јавно информирање (ТВ, весници, списанија), со цел едукација и информирање на пошироката јавност.
3. Редовно ажурирање на веб-страницата www.iph.mk со информации, упатства и препораки за актуелните епидемиолошки состојби со заразните болести, имунизацијата и др. информации од областа во Република Северна Македонија и светот.

Извршители: Институт за јавно здравје.

Индикатор: Број на печатени едукативни материјали, настапи во медиуми, број на информации, упатства, препораки на веб-страницата на Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија

АКТИВНОСТИ КОИ СЕ СПРОВЕДУВААТ ВО ВРСКА СО КОВИД-19

Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија ќе ги врши следните активности кои произлегуваат од одговорот на државата кон КОВИД-19 пандемијата:

1. Управување на национална база за водење на позитивни случаи со КОВИД-19.
 2. Епидемиолошки теренски увиди во клиниките и болниците како и ЦЈЗ на зафатените подрачја и пружање на стручно-методолошка помош.
 3. Изготвување на неделни информации за КОВИД-19 и вакцинација против КОВИД-19.
 4. Подготовка на документи за Комисија за заразни болести (Алгоритми, Упатства, Протоколи).
 5. ЦЈЗ/ПЕ, согласно потребите, врши активности во системот Мој Термин.
- Извршители:** Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија

Индикатори (показатели на успешност):

1. Воспоставена национална база за КОВИД-19.
 2. Теренски увиди со информации.
 3. Број на неделни информации.
 4. Подготвени документи за Комисија за заразни болести.
 5. Активности во системот Мој Термин на дневна база.
- Извештаи и публикации:-** Неделни извештаи за состојба со заразни болести во Република Северна Македонија;
- Неделни извештаи од АЛЕРТ системот
 - Неделни извештаи за состојбата со грипот во Република Северна Македонија и Европа
 - Месечни извештаи за закани и болести кои се превенираат со вакцинација
 - Месечни Билтени за состојбата и движењето на заразните болести во Република Северна Македонија;
 - Месечни извештаи од АЛЕРТ системот и надзор над АФП
 - Тромесечни извештаи за: АЛЕРТ, ИХИ, АФП, бруцелоза, заразни заболувања, превентивна дејност (табеларно и наративно)
 - Шестмесечни извештаи за: АФП, опфат со задолжителна вакцинација
 - Годишен Извештај за спроведувањето на Програмата за задолжителна имунизација на населението во Република Северна Македонија
 - Годишен Извештај за спроведувањето на Програмата за заштита на населението во Република Северна Македонија од ХИВ/СИДА
 - Годишен Извештај за движењето на заразните болести во Република Северна Македонија
 - Годишен Извештај за спроведувањето на Програмата за спречувањето и сузбивањето на бруцелозата кај луѓето во Република Северна Македонија
 - Годишен Извештај за следење на болнички стекнати инфекции
 - Годишен Извештај за спроведувањето на АЛЕРТ системот
 - Годишен Извештај за АФП надзор во Република Северна Македонија
 - Годишен Извештај за реализација на Националната програма за јавно здравје

Цел 1. Зајакнување и подобрување на ефикасноста на системот на следење на заразни болести Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија

Активност	Индикатори	Опис	Цена во денари
Собирање, обработка и анализа на пријави за заразни заболувања и пријави за изолиран/докажан микробиолошки причинител на заразна болест	Национална база за: 1. индивидуални пријави за заразна болест, 2. пријави за микробиолошки изолат, 3. епидемиолошки анкети пристигнати од ЦЈЗ/ПЕ	Квартално	30.000,00
	Изготвување на месечни извештаи за движењето на заразните заболувања со епидемиолошки коментар	Месечно	15.000,00
	Изработка на годишен извештај за движење на заразни болести на национално ниво (табеларен и наративен со епидемиолошки коментар)	Годишно	60.000,00
	Квартален мониторинг, координација и верификација на програмските активности на ЦЈЗ, со извештај од областа на епидемиологијата	Квартално	15.000,00
	Изготвување на предлог Национална програма за јавно здравје во Република Северна Македонија	Годишно	20.000,00
Воведување и одржување на интегриран информациски систем за следење на заразни болести и АЛЕРТ	Обуки за примена на дефиниција на случај согласно законска регулатива и критериуми на Европскиот центар за контрола и превенција на заразни болести	Обука	15.000,00
	Изготвување на неделен АЛЕРТ извештај	Неделно	2.000,00
	Изготвување на годишен АЛЕРТ извештај	Годишно	20.000,00

Цел 2. Подобрување на состојбата со задолжителната имунизацијата и намалување на бројот на заболени од вакцино-превентабилните болести - Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија

Активност	Индикатори	Опис	Цена во денари
Контрола и евалуација на задолжителната вакцинација	Теренски увиди за контрола на сите аспекти во процесот на задолжителна вакцинација во вакциналните пунктови, како и вакцинација по епидемиолошки индикации во ЦЈЗ/ПЕ	По увид со информац ија	5.000,00
	Прибирање, обработка и анализа на тромесечни и шестомесечни извештаи за спроведената вакцинација по ЦЈЗ/ПЕ и изготвување на шестомесечен табеларен и наративен извештај	Шестомесечен извештај	20.000,00
	Прибирање, обработка и анализа на Пријавите за поствакцинални несакани реакции и подготвување на годишен извештај	Годишно	20.000,00
	Прибирање, обработка и анализа на годишните извештаи за спроведената вакцинација по ЦЈЗ/ПЕ и изготвување на годишен табеларен извештај и наративен извештај за опфатот со задолжителна континуирана имунизација во Република Северна Македонија	Годишно	60.000,00
	Изготвување на Предлог Програма за задолжителна имунизација на населението во Република Северна Македонија	Годишно	20.000,00
Одржување на резултатите постигнати со ерадикација на детска парализа	По добивање на итна пријава за АФП Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија /ЦЈЗ прави теренски увид и прави епидемиолошки анкети за АФП случаи/контакти	По увид со анкета и информац ија	5.000,00
	Изготвување на неделни, месечни и тримесечни извештаи за АФП случаи, преземени мерки во врска со нивното регистрирање	Квартално	5.000,00
	Годишен извештај за АФП надзор во Република Северна Македонија	Годишен извештај	20.000,00
Спроведување на активности за елиминација на мали сипаници и рубеола	Вирусолошко испитување од заболениот и контактите и ќе се достави за анализа во вирусолошката лабораторија при Институт за јавно здравје на Република Северна	Материјал за микробиол	3.500,00

во Република Северна Македонија	Македонија за класификација на случајот	ошка анализа	
	Национална база на случаи со мали сипаници и рубеола	Квартално	15.000,00
	Координација и континуирано следење на сите активности на регионално и локално ниво, предлагање и преземање на мерки и активности	По увид со информац ија	5.000,00
	Континуирано информирање за трендовите на движењето на мали сипаниците и други ВПБ кај нас и во светот, како и препораки и други пишани документи на СЗО, ECDC	Месечно	1.000,00

Цел 3. Намалување на оптоварувањето со заразни заболувања кои се пренесуваат преку храна и вода - Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија

Активност	Индикатори	Опис	Цена во денари
Рано откривање и одговор на кластери и епидемии предизвикани од заболувања кои се пренесуваат преку храна и вода	Изготвување на протокол (водич) за истражување на епидемии од заболувања кои се пренесуваат преку храна и вода	Изготвување на протокол	50.000,00
	Обука на епидемиолошките служби за примена на аналитички методи на регионално и локално ниво	Обука	30.000,00

Цел 4. Зајакнување на системот за следење, контрола и одговор на болнички стекнатите инфекции и антимикробната резистенција- Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија

Активност	Индикатори	Опис	Цена во денари
Рано откривање и контрола на болнички стекнати инфекции	Изготвување на Стратегија за болнички стекнати инфекции. базиран на медицина на докази. воведување и придржување кон дефиниција за случај за ИХИ	Правилник	75.000,00
	Спроведување епидемиолошки увиди за спречување и сузбивање на ИХИ (програменски и по индикации) со укажување на стручно-методолошка помош во ЦЈЗ и ЗУ на територија на секој ЦЈЗ	По увид со информација	5.000,00
	Изготвување на квартални извештаи за спречување и сузбивање на болнички стекнати инфекции и за спроведените мерки и активности	Квартално	5.000,00
	Изготвување на Годишен Извештај за спречување и сузбивање на болнички стекнати инфекции и за спроведените мерки и активности	Годишно	30.000,00

Цел 5. Одржување ниска преваленца на ХИВ, сексуално и крвно преносливи инфекции- Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија

Активност	Индикатори	Опис	Цена во денари
Превенција на хепатитис Б и Ц	Водење на регистар за носителства и хронични случаи на хепатит Б и Ц на ниво на РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА	Квартално	5.000,00

Цел 6. Намалување на оптоварувањето со зоонози и вектор-преносливи инфекции- Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија

Активност	Индикатори	Опис	Цена во денари
Воспоставување на систем за превенција и контрола и на зоонози и вектор преносливи заболувања	Координирање и континуирано следење на преземањето на мерки и активности согласно Акциониот План за справување со вектор преносливи болести (ВПБ) односно извршена дезинсекција против комарци на територијата на Република Северна Македонија (по општини)	По информација	5,000.00

	Изготвување на месечни извештаи за состојбата со заразни болести кои претставуваат закана за јавното здравје во Европа и Светот поврзани со зоонози и вектор преносливи заболувања со податоци од референтни меѓународни институции и организации	Месечно	1.000,00
	Изготвување на стручно-методолошко упатство за превенција од појава на заразни заболувања патници кој одат на ацилак со посебен осврт на вакцинација и хемиопротифакса согласно препораки на СЗО	Упатство	7.500,00
	Стручно-методолошка помош на ЦЈЗ/ПЕ при пријавен случај на маларија со теренски увид и информација до ДСЗИ и Министерство за здравство	По увид со информација	5.000,00

Цел 7. Намалување на оптоварувањето со инфлуенца и заболувања слични на инфлуенца - Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија

Активност	Индикатори	Опис	Цена во денари
Зајакнување на системот за надзор и одговор кон заболувања слични на грип и акутни респираторни инфекции	Изготвување неделни информации за состојбата со грип преку редовниот и сентинел систем за надзор и извештаи за вакцинацијата против сезонски грип	Неделно	3.000,00
	Изготвување и адаптирање на едукативни материјали за заштита од грип и промоција на вакцинација против грип	Едукативни материјали	10.000,00
Зајакнување на системот за надзор и одговор во услови на многу висок интензитет на активноста на грип и при пандемија на грип	При појава на пандемиски грип, ќе се ревидираат и изработат стручни упатства, протоколи за следење, вакцинација на приоритетни групи, согласно Оперативниот план	Упатство	15.000,00
Зајакнување на системот за надзор над сериозни акутни респираторни инфекции (САРИ)	Подобрување на сентинел надзорот над сериозни акутни респираторни инфекции (САРИ) преку активно вклучување на клучни болници за ефикасно и ефективно следење на групите со висок ризик	Квартално	5.000,00
	Изготвување неделни извештаи за состојбата со САРИ преку сентинел системот за надзор во текот на сезоната на грип	Неделно	3.000,00
	Теренски увиди/ редовен контакт со сентинел болниците во сезона на грип со изготвени информации	Увид/контакт со информација	3.000,00

Цел 8. Систем за следење и одговор кон појава на нови и заразни болести кои повторно се јавуваат - Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија

Активност	Индикатори	Опис	Цена во денари
Рана детекција и одговор кон болести нови и заразни болести кои повторно се јавуваат	При појава на нова или заразна болест која повторно се јавува, Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија врши теренски увид со стручно-методолошка помош на ЦЈЗ/ПЕ	По увид со информација	5.000,00
	По потреба во соработка со Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија ќе се изготват информации за населението, упатства за работа на здравствени установи и друг информативен материјал	Информација/ Упатства	20.000,00

Цел 9. Воспоставување на систем за брза реакција во случај на епидемии и кризни состојби - Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија

Активност	Индикатори	Опис	Цена во денари
Обезбедување на 24/7 тимови за брз одговор во случај на епидемии и кризни состојби	Формирање на дежурни епидемиолошки служби (систем за приправност) на ниво на Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија кои се достапни 24/7	Квартално	100.000,00
	Подготовка на Протокол на здравствен сектор со методологија на работа, чекори и надлежности при истражување на епидемии и брза реакција во кризни состојби	Протокол	50.000,00
	Спроведување на теренски увиди и пружање стручно методолошка помош од страна на стручни тимови на Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија при појава на зголемен број на заболени или епидемии и други кризни состојби	По увид со информација	5.000,00
	Активности на ЕОЦ во фаза 2 или фаза 3	По информација	50.000,00
	Анализа и евалуација на Пријави и Одјави за епидемии на заразна болест од ЦЈЗ/ПЕ со континуирана обработка на доставените пријави и анкети	Пријави и Одјави за епидемии	10.000,00

Цел 10. Воспоставување на систем за брза реакција во случај на епидемии и кризни состојби - Институт за јавно здравје

Активност	Индикатори	Опис	Цена во денари
Обезбедување на 24/7 тимови за брз одговор во случај на епидемии и кризни состојби	Формирање на дежурни епидемиолошки служби (систем за приправност) на ниво на ИЈЗ кои се достапност 24/7	Квартално	100,000,00
	Подготовка на Протокол на здравствен сектор со методологија на работа, чекори и надлежности при истражување на епидемии и брза реакција во кризни состојби	Протокол	50.000,00
	Спроведување на теренски увиди и пружање стручно методолошка помош од страна на стручни тимови на ИЈЗ при појава на зголемен број на заболени или епидемии и други кризни состојби	По увид со информација	5.000,00
	Активности на ЕОЦ во фаза 2 или фаза 3	По информација	5.000,00
	Анализа и евалуација на Пријави и Одјави за епидемии на заразна болест од ЦЈЗ/ПЕ со континуирана обработка на доставените пријави и анкети	Пријави и Одјави за епидемии	10.000,00

Здравствено-воспитна и едукативна дејност и публикации - Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија

Активност	Индикатори	Цена во денари
Континуирана здравствено-воспитна и едукативна дејност во врска со спречувањето и сузбивањето на заразните болести	Стручна подготовка на соодветен информативно-едукативен материјал - брошури, летоци, постери, публикации за заразни заболувања, наменети за широката јавност и за здравствени работници	50.000,00

Активности поврзани со одговор кон пандемијата предизвикана од КОВИД-19 - Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија

Индикатори	Опис	Цена во денари
Управување на база за водење на позитивни случаи со КОВИД-19	Квартално	30.000,00
Епидемиолошки теренски увиди во клиниките и болниците како и ЦЈЗ на зафатените подрачја и пружање на стручно-методолошка помош	По увид со информација	5.000,00
Број на изготвени неделни информации за КОВИД-19 и вакцинација против КОВИД-19	Неделно	7.500,00
Подготовка на документи за Комисија за заразни болести (Алгоритми, Упатства, Протоколи)	Изготвен документ	25.000,00
Едукации на здравствени работници	По едукација	50.000,00

Квантитативен преглед на остварените активности по Центрите за јавно здравје, согласно Националната годишна Програма за јавно здравје на Република Северна Македонија за 2023 година

Цел 1. Зајакнување и подобрување на ефикасноста на системот на следење на заразни болести за Центри за јавно здравје

Собирање, обработка и анализа на пријавени заразни заболувања и нивни причинители, АЛЕРТ, проценка на ризик и препорачување на мерки, подготовка на извештаи и активности по НПЈЗ	Индикатори	Цена во денари
	Секојдневно прибирање и анализирање на индивидуални пријави за заразни болести во електронски систем и соодветни книги за евиденција (без КОВИД-19) по пријава	20,00
	Обработка на пријави за изолиран-докажан причинител на заразна болест во електронски систем за евиденција и соодветни книги за евиденција (без КОВИД-19) по пријава	20,00
	Изработка на епидемиолошки анкети за заразни болести и навремено доставување до Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија, согласно законска регулатива и во зависност од епидемиолошката ситуација (без КОВИД-19) по анкета	500,00
	Спроведување на теренски увиди во здравствени установи и кај матичните доктори, за контрола на пријавување и евиденција на заразни заболувања и микробиолошки докажани причинители на заразни болести, како и пријавување во АЛЕРТ системот. Изготвување и доставување на извештај за направениот увид со информација извештај	2.000,00
	Изработка на месечни извештаи за заразни болести на ниво на ЦЈЗ (табеларни и со епи коментар - билтени) доставени до Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија месечно	5.000,00
	Анализа на состојбата и изработување на неделни извештаи за АЛЕРТ на ниво на ЦЈЗ (по ПЕ) неделно	500,00
	Изработка на годишни извештаи за заразни болести на ниво на ЦЈЗ (табеларни и со епи коментар) доставени до Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија годишно	20.000,00
	Подготовка на квартални извештаи за остварени активности по Националната програма за јавно здравје на ниво на ЦЈЗ квартално	5.000,00

Цел 2. Подобрување на состојбата со задолжителната имунизацијата и намалување на бројот на заболени од вакцино-превентабилните болести за Центри за јавно здравје

Контрола и евалуација на задолжителната вакцинација, препораки за подобрување на опфатот	Индикатори	Цена во денари
	Теренски увиди за контрола на студен синџир и опфат во вакцинални пунктови и породилишта со информација по увид	2.000,00
	Спроведување на активности за промоција на придобивките од имунизацијата кај населението со изготвена информација, по активност	1.500,00

постигнување на целите елиминација/ерадикација на вакцино-превентабилни болести	Пребарување на невакцинирани лица и организирање на активности за нивна вакцинација со изготвена информација по активност	1.500,00
	Теренски увид и изготвување на информација по пријава за поствакцинална несакана реакција со изготвена информација по увид	1.500,00
	Изготвување на квартални табеларни извештаи за вакцинален опфат по ЦЈЗ/ПЕ, по видови вакцини и ревакцини доставени до Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија квартално	7.500,00
	Изготвување на шестмесечни табеларни извештаи за вакцинален опфат по ЦЈЗ/ПЕ, по видови вакцини и ревакцини доставени до Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија за второ тромесечие за 2022	7.500,00
	Изготвување на годишен извештај за спроведената имунизација за 2022 во ЦЈЗ/ПЕ, со опфат одделно за секоја вакцина/ревакцина (табеларен и наративен) доставен до Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија годишно	15.000,00
Одржување на резултатите постигнати со ерадикација на детска парализа преку активен надзор над АФП	Индикатори	Цена во денари
	Прибирање и обработка на неделни извештаи за АФП од болниците, испраќање извештај до Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија неделно	50,00
	ЦЈЗ/ПЕ ќе изврши увид во вакциналните пунктови за проверка на опфатот со вакцина против полио за АФП случаите и нивните блиски контакти - деца на возраст до 15 години и ќе зема зема материјал за вирусолошко испитување. Изготвување на информација, доставена до Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија по пријава на АФО случај	1.500,00
Спроведување на активности за елиминација на мали сипаници и рубеола во Република Северна Македонија	Индикатори	Цена во денари
	Изработка на епидемиолошки анкети за секој случај на мали сипаници и/или рубеола, земање материјал за лабораториска анализа и навремено доставување до Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија по пријава на случај	2.000,00
	При сомневање за појава на епидемија, се прави епидемиолошки увид на терен и се изготвува информација која се доставува до Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија/ДСЗИ/Министерство за здравство по истражување на епидемија	10.000,00
Спроведување на вакцинација по епидемиолошки индикации	Индикатори	Цена во денари
	Апликација на вакцини кај лица над 18-годишна возраст - лица изложени на ризик и по епидемиолошки индикации по вакцинација	100,00
Цел 3. Намалување на оптоварувањето со заразни заболувања кои се пренесуваат со храна и вода за Центри за јавно здравје		
Рано откривање и одговор на кластери и епидемии предизвикани од заболувања кои се пренесуваат преку храни и вода	Индикатори	Цена во денари
	Детекција и анализа на потенцијални кластери на заболувања кои се пренесуваат преку храна и вода по кластер	1.000,00
	Вршење на теренски увид при зголемен број на заболени од заболувања кои се пренесуваат преку храна и вода и изготвени информации со предлог мерки	2.000,00
	Обезбедување на материјал за потврда, а по потреба и за конфирмација на причинителот во микробиолошките лаборатории на Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија по материјал	700,00
	Следење на бацилоносителството врз основа на законските прописи, со изготвување на епидемиолошки анкети и лабораториски испитувања по бацилоносител	1.000,00
Цел 4. Зајакнување на системот за следење, контрола и одговор на болнички стекнатите инфекции и антимикробна резистенција за Центри за јавно здравје		
Рано откривање и контрола на болнички стекнати инфекции	Индикатори	Цена во денари
	Спроведување на епидемиолошки увиди (програмски и по индикации) на територијата на секој ЦЈЗ за следење на болнички стекнатите инфекции и изработка на информации по увид	1.500,00
	Земање материјали за микробиолошки анализи со цел контрола на моменталната состојба по материјал	700,00

	Изготвување на квартални извештаи за спречување и сузбивање на болнички стекнати инфекции и за спроведените мерки и активности на ниво на ЦЈЗ квартално	2.500,00
	Изготвување на годишен извештај за спречување и сузбивање на болнички стекнати инфекции и за спроведените мерки и активности на ниво на ЦЈЗ годишно само во прв квартал	10.000,00
Цел 5. Одржување на ниска преваленца на Хив, сексуално и крвнопреносливи инфекции за Центри за јавно здравје		
Превенција на крвно-преносливи заболувања - хепатитис Б и Ц и сексуално преносливи инфекции	Индикатори	Цена во денари
	Обработка на пријави, направени теренски увиди и изготвување на епидемиолошка анкета за пријавени случаи на вирусен хепатит Б или Ц по пријава	600,00
	Водење на евиденција за секое носителство или хронична болест од овие хепатити и достава на истите до Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија по пријава	20,00
	Редовна евиденција и анализа на пријавените СПИ, навремено доставување на пријава и анкета до Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија за секој случај на СПИ на територија на ЦЈЗ/ПЕ по пријава со анкета	600,00
Цел 6. Намалување на оптоварувањето со зоонози и вектор преносливи инфекции за Центри за јавно здравје		
Воспоставување на систем за превенција и контрола на зоонози и вектор преносливи заболувања	Индикатори	Цена во денари
	Спроведување и контрола на дезинсекција против комарци на територијата на Република Северна Македонија (по општини), согласно Акциониот план за превенција од ВПБ. Информации за спроведена дезин-секција/ контрола по информација за ДДД во втор и трет квартал	3.000,00
	Подготовка на оперативни планови за ДДД на ниво на локална самоуправа по план само во прв квартал	5.000,00
	Ловење комарци за рано детектирање на патогени кај комарците (np. West Nile Virus) во Град Скопје и за останатиот дел од државата од страна на ЦЈЗ Скопје по активност	60.000,00
	Доставување на пријава и епидемиолошка анкета до Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија и задолжително теренско истражување во случај на пријавена зоонози и ВПБ. Обезбедување на материјал за лабораториска дијагностика и доставување до надлежна лабораторија. Изготвување на информација за појава на случај и теренско истражување и навремено доставување до Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија и други надлежни институции по пријава со анкета и информација	2.000,00
	Дезинфекција по епидемиолошки индикации по м2	10,00
	Дератизација по епидемиолошки индикации по мамец	50,00
	Адултицидна дезинсекција по епидемиолошки индикации по м2	20,00
	Ларвицидна дезинсекција по епидемиолошки индикации по м2	25,00
	Земање на материјал за дијагностика од лицата кои се враќаат од земји со ендемска маларија (согласно СЗО водич за патници во меѓународен сообраќај) по материјал	500,00
Цел 7. Намалување на оптоварувањето со инфлуенца и заболувања слични на инфлуенца		
Зајакнување на системот за надзор и одговор кон заболувања слични на грип и акутни респираторни инфекции	Индикатори	Цена во денари
	Континуирано прибирање и обработка на групни пријави за грип на ниво на ЦЈЗ/ПЕ во текот на сезоната на грип и нивно доставување до Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија. неделно	200,00
	ЦЈЗ/ПЕ во сезоната ќе обезбеди материјали од лица со симптоми на грип или слични на грип/ АРИ за лабораториска дијагностика по материјал	500,00
	Број на аплицирани вакцини против сезонски грип. (бесплатни) по вакцина	100,00
Цел 8. Систем за следење и одговор на појава на нови и заразни болести кои повторно се јавуваат за Центри за јавно здравје		
Рана детекција и одговор кон појава	Индикатори	Цена во денари

на нови и заразни болести кои повторно се јавуваат	ЦЈЗ/ПЕ ќе изврши епидемиолошки теренски увиди при појава на случаи на нови заболувања или заболувања кои повторно се појавуваат и ќе достави информација до Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија. Ќе обезбеди материјал за лабораториско испитување и по потреба ќе го достави до Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија по увид	3.000,00
--	--	----------

Цел 9. Воспоставување на систем за брза реакција во случај на епидемии и кризни состојби за Центри за јавно здравје

Обезбедување на 24/7 тимови за брз одговор во случај на епидемии и кризни состојби	Индикатори	Цена во денари
	Систем за приправност на епидемиолошката служба при ЦЈЗ/ПЕ	60.000,00
	Вршење на епидемиолошки истражувања, согласно протокол за истражување на епидемии и брза реакција во кризни состојби и земање на материјал за лабораториско докажување/потврдување на причинителот. Изготвување на информации и доставување до Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија, Министерство за здравство, АХВ и ДСЗИ по епидемија	10.000,00
	Изработка и доставување на Пријави и Одјави за епидемии на заразна болест од ЦЈЗ/ПЕ до Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија со извештај и епи коментар по пријава/одјава	1.000,00

Цел 10. Здравствено воспитна и едукативна дејност и публицистика за Центри за јавно здравје

Континуирана здравствено-воспитна и едукативна дејност во врска со спречувањето и сузбивањето на заразните болести	Индикатори	Цена во денари
	Изготвување на информативно-едукативен материјал - брошури, флаери, постери, публикации за заразни заболувања, наменет за широката јавност и здравствени работници по изготвен материјал	3.000,00

Активности кои се спроведуваат во врска со Ковид - 19

Активности кои се спроведуваат во врска со КОВИД-19	Индикатори	Цена во денари
	Епидемиолошки анкети на позитивни случаи по анкета	120.00
	Земени материјали (брис) за тестирање во ЦЈЗ - пункт за тестирање по материјал	100.00
	Земени материјали (брис) од високо-ризични контакти во домашни услови по материјал	300.00
	Активности во системот Мој Термин на дневна база: оздравување	200.00

Национална годишна програма за јавно здравје за 2023 - дел хигиена и здравствена екологија за Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија

Главна цел: Да се намали оптоварувањето на населението предизвикано од пореметувањето на здравствено-еколошката рамнотежа, небезбедната храна и исхраната во Република Северна Македонија

Посебна цел: Спроведување на највисоко ниво на стручност и професионалност на активностите во областите хигиена и здравствена екологија во Центрите за јавно здравје во Република Северна Македонија

Показател за успешност: Извештаи согласно увидите за мониторинг и стручно-методолошка помош на ЦЈЗ Целосно спроведување на НГПЈЗ, во делот на хигиена и здравствена екологија, од страна на ЦЈЗ во Република Северна Македонија

Активности

Спроведување на квартален мониторинг **240.000,00 цена во денари**

Спроведување на стручно-методолошка помош **200.000,00 цена во денари**

Главна цел: Да се намали оптоварувањето од ризик факторите за незаразните болести во Република Северна Македонија

Посебна цел: Следење на биолошкиот квалитет на исхраната

Показател за успешност: Макро и микронутритивен состав на исхраната во установи за згрижување на предучилишни деца, основни училишта, ученички и студентски домови, домови за згрижување на стари лица и болници

Активност

извештај за биолошкиот квалитет на исхраната кај засегнатите популации на целата територија на државата за претходната година **120.000,00 цена во денари за Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија**

Биолошкиот квалитет на исхраната вклучува испитување на енергетската вредност, како и содржината на макронутриенси (јаглени хидрати, масти и протеини) и микронутриенси (витамини и минерали) во единица оброк кој се користи во исхраната на популациите опфатени со следењето. Во 2023 година, Центрите за јавно здравје (ЦЈЗ) во Република Северна Македонија, по утврдена методологија базирана на база на податоци за состав на храната, ќе ја испитуваат нутритивната вредност на исхраната која се подготвува во овие установи, и тоа:

- во предучилишните установи ќе се испитуваат по пет дневни оброци во 4 сезони (пролет, лето, есен, зима);
- во училиштата со организирана целодневна исхрана ќе се испитуваат по пет дневни оброци во две сезони и тоа во пролет (март-април) и есен (ноември-декември);
- во ученичките и студентските домови ќе се испитуваат по седум дневни оброци во две сезони и тоа во пролет (март-април) и есен (ноември-декември);
- во домовите за згрижување на стари лица ќе се испитуваат по седум дневни оброци во четири сезони (пролет, лето, есен, зима)

Регион на центар за јавно здравје	Број на објекти	Број на испитани оброци
Битола	8	156
Куманово	6	116
Кочани	8	140
Охрид	6	108
Прилеп	6	116
Скопје	13	202
Струмица	4	68
Тетово	6	88
Велес	11	192
Штип	6	108
Вкупно	74	1294
Цена по оброк (денари)	800,00	

Индикатор за следење: Извештаи за извршените активности доставен до Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија

Рок на известување: Годишно, се доставува извештај за квалитетот на исхраната во установите на подрачјето на ЦЈЗ (најдоцна до 20.12.2023 година).

Во 2023 година ЦЈЗ ќе ја испитуваат нутритивната вредност на стандардната исхрана во болниците во Република Северна Македонија кои припаѓаат на територијата на соодветниот ЦЈЗ како и при клиниките на Клиничкиот центар во Скопје, Специјалната болница за гинекологија „Мајка Тереза“, Институтот по белодробни заболувања кај децата - Козле и Градската болница „8. септември“, по стандардна методологија, со динамика на испитување на 3 целодневни оброци месечно, во текот на сите 12 месеци. Испитувањето на биолошкиот квалитет на исхраната вклучува испитување на енергетската вредност, како и содржината на макронутриенси (јаглени хидрати, масти и протеини) и микронутриенси (витамини и минерали) во единица дневен оброк кој се користи во исхраната на болните без специфични нарушувања на органските системи кои би продуцирале исхрана според специфична диета.

Центрите во извештаите ќе наведат за кои болни е спремана храната, односно на кои одделенија е поделена, имајќи ја предвид забелешката од претходниот пасус при одбирање на оброците за анализа.

Центар за јавно здравје	Број на објекти	Број на испитани оброци
Битола	4	144
Куманово	2	72
Кочани	1	36
Охрид	3	108
Прилеп	1	36
Струмица	1	36
Скопје	4	144
Тетово	2	72
Велес	3	108

Штип	1	36
Вкупно	22	792
Цена по оброк (денари)	800,00	

Индикатор за следење: Извештаи за извршените активности до Министерство за здравство и Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија

Рок на известување: Годишно, во 4-ти квартал се доставува извештај за квалитетот на исхраната во болниците на подрачјето на соодветниот ЦЈЗ (најдоцна до 20.12.2023 година).

Главна цел: Да се намали оптоварувањето од ризик факторите за незаразните болести во Република Северна Македонија

Посебна цел: Следење на нутритивниот статус кај деца

Показател за успешност: Преваленца на неухранетост, зголемена телесна тежина и дебелина кај деца

Активност

Извештај за карактеристиките на нутритивниот статус кај засегнатите популации на целата територија на државата 60.000,00 Цена во денари за Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија

На определен репрезентативен примерок деца од секој регион поединечно за Центрите за јавно здравје, ќе се вршат испитувања за соодветните популациони групи.

Регион на Центар за јавно здравје	Деца од предучилишни установи (4-5 год.)	Второ одделение	Петто одделение	Прва година средно
Битола	141	324	304	150
Велес	250	334	314	150
Кочани	70	291	271	100
Куманово	100	335	315	150
Охрид	100	317	250	110
Прилеп	70	306	266	70
Скопје	250	375	290	150
Струмица	70	300	250	70
Тетово	200	358	338	150
Штип	70	274	254	70
Вкупно	1321	3214	2852	1170
Цена по ученик (денари)	260,00			

Антропометриски испитувања за определување на растот и нутритивниот статус ќе се вршат со мерење на **телесна висина** и **телесна тежина** кај деца од предучилишна возраст, второ одделение, петто одделение и прва година средно образование.

За сите популации на деца, извештаите ќе се доставуваат електронски до Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија, во ексел документи, по претходно доставен формат на документ од страна на Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија

Индикатор за следење: Извештаи до Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија за извршените активности

Рок на известување: Квартално

- Во првиот квартал на 2023 за децата од предучилишни установи (извештај до Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија најдоцна до 1.4.2023);
- Во вториот квартал за учениците од второ одделение (извештај до Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија најдоцна до 1.7.2023);
- Во третиот квартал за учениците од петто одделение (извештај до Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија А најдоцна до 1.10.2023);
- Во четвртиот квартал учениците од првата година на средното образование (извештај до Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија најдоцна до 1.12.2023)
-

Главна цел: Да се намали оптоварувањето од ризик факторите за незаразните болести во Република Северна Македонија

Посебна цел: Проценка на просечниот дневен внес на макро и микронутриенци на населението во Република Северна Македонија

Активност

Нутритивна анализа и пресметка согласно достапните податоци на Државниот завод за статистика

Утврдување на просечен дневен внес на макро и микронутриенти на населението во Република Северна Македонија - **60.000,00 Цена во денари за Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија**

Главна цел: Да се намали загадувањето на животната средина и унапреди човековото здравје преку изработка на мислења и стручна проценка на елаборати од областа на животната средина
Посебна цел: Спроведување на активности за унапредување на животната средина и здравјето на населението

Показател за успешност: Елаборати од областа на животната средина за издавање/обновување на А и Б-интегрирана еколошка дозвола

Појдовна основа: Некомплетни Елаборати од областа на животната средина за издавање/обновување на А и Б-интегрирана еколошка дозвола

Планиран резултат (одредница) на годишно ниво: Унапредување на квалитетот на подготвените Елаборати од областа на животната средина за издавање/обновување на А и Б-интегрирана еколошка дозвола во функција на подобрување на квалитетот на животната средина и унапредување на здравјето на населението во Република Северна Македонија

Активност Подготовка на мислења и стручна проценка на елаборати од областа на животната средина - **480.000,00 Цена во денари за Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија**

Главна цел: Да се намали оптоварувањето од ризик факторите за заразни и незаразни болести во Република Северна Македонија од користење на пречистени површински води кои се наменети за вода за пиење

Посебна цел: Стручна проценка на состојбата на Филтер станиците за кондиционирање на површински води кои се наменети за вода за пиење

Показател за успешност: Пречистени води за пиење од Филтер станиците за кондиционирање на површински води кои се наменети за вода за пиење

Планиран резултат (одредница) на годишно ниво: Унапредување на процесот на кондиционирање на површински води кои се наменети за вода за пиење во Филтер станиците и подобрување на квалитетот и безбедноста на водата за пиење

Појдовна основа: Квалитет и безбедност на пречистените води со намена за вода за пиење

Активност - Утврдување на квалитетот и безбедноста на водата за пиење после кондиционирање на површински води кои се наменети за вода за пиење во Филтер станиците

Санитарно-хигиенски увиди и стручна проценка на состојбата на Филтер станиците за кондиционирање на површински води кои се наменети за вода за пиење, преку редовни увиди во начинот на функционирање и одржување, а во функција на подобрување на состојбата на филтер станиците за кондиционирање на површински води кои се наменети за вода за пиење во: Берово, Битола, Велес, Винаца, Куманово, Пехчево, Пробиштип, Струмица, Свети Николе и Охрид.

Предвидено е да се направат вкупно два (2) увиди во филтер станици во секој квартал, освен во третиот квартал (летната сезона) кога ќе се направат вкупно 4 увиди во филтер станици за кондиционирање на површински води кои се наменети за вода за пиење. Основа на извршените увиди Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија ќе подготви стручни проценки за начинот на функционирање и одржување на Филтер станиците за кондиционирање на површински води кои се наменети за вода за пиење квартално до АХВ, Министерство за здравство, КП, како и збиен извештај за состојбата како составен дел од Годишниот Извештај за остварените активности - **120.000,00 - Цена во денари за Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија**

Национална годишна програма за јавно здравје за 2023 - дел хигиена и здравствена екологија Центри за јавно здравје

Главна цел: Да се намали оптоварувањето од болести поврзани со небезбедна храна во Република Северна Македонија

Посебна цел: рана детекција на микробиолошка контаминација на храната која се послужува во објекти за колективна исхрана за одредени вулнерабилни групи (претшколски, школски деца, студенти, болни и стари лица)

Показател за успешност: реализирани микробиолошки анализи, извештаи доставени до Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија, АХВ и до правните лица во објектите, превземени корективни мерки, таму каде што ќе има отстапувања **2.157.000,00 за Центри за јавно здравје**

Санитарно хигиенски увид и микробиолошка контрола на храната и чистотата на објектите во кои се приготвува храната во образовни установи (предучилишни и училишни, ученички, студентски домови)
 Санитарно хигиенски увид и микробиолошка контрола на храната и чистотата на објектите во кои се приготвува храната во болници
 Санитарно хигиенски увид и микробиолошка контрола на храната и чистотата на објектите во кои се приготвува храната во домови за стари лица
 Санитарно хигиенски увид и микробиолошка контрола на храната и чистотата на објектите во кои се приготвува храната во домови за стари лица - **Центри за јавно здравје - Вкупна цена во денари 2.157.000,00**

Сублимиран извештај за безбедноста на храната и превземените мерки во објекти за колективна исхрана - **Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија - Вкупна цена во денари 100.000,00**

Прикажан планираниот годишен број на санитарно-хигиенски увиди и микробиолошки анализи за Центрите за јавно здравје.

Следење на безбедноста на храната во образовни установи

Центар за јавно здравје	Број на образовни установи	Санитарно хигиенски увиди	Број на годишни тестирали оброци	Број на годишни брисеви
Битола	6	12	48	60
Куманово	10	20	80	100
Кочани	6	12	48	60
Охрид	5	10	40	50
Прилеп	5	10	40	50
Скопје	15	30	120	150
Струмица	6	12	48	80
Тетово	10	20	160	160
Велес	11	22	88	110
Штип	7	14	56	70
Вкупно	81	162	728	890

Следење на безбедност на храната во болници

Извршители ЦЈЗ	број на објекти	Санитарно хигиенски увиди	Број на годишни примероци за бактериолошка анализа	Број на брисеви
Скопје	6	12	48	120
Битола	4	8	32	80
Велес	6	12	48	120
Тетово	2	4	16	40
Куманово	2	4	16	40
Кочани	1	2	8	20
Штип	1	2	8	20
Струмица	1	2	8	20
Прилеп	1	2	8	20
Охрид	3	6	24	60
Вкупно	28	54	216	540

Следење на безбедност на храната во домови за згрижување на стари лица

Центар за јавно здравје	Број на објекти	Санитарно хигиенски увиди	Број на примероци за бактериолошка анализа	Број на брисеви
Скопје	2	4	12	20
Битола	1	2	6	10
Куманово	1	2	6	10
Прилеп	1	2	8	20
Вкупно	5	10	32	60

Национална годишна програма за јавно здравје за 2023 - дел хигиена и здравствена екологија

Главна цел: Да се намали оптоварувањето од болести поврзани со небезбедна храна во Република Северна Македонија

Посебна цел: Проценка на хемиската контаминација на храна од пазар од домашно земјоделско производство во различни региони

Показател за успешност:

реализирани анализи за резидуи на метали и микотоксини, извештаи доставени до Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија, Министерство за здравство, АХВ, превземените корективни мерки, таму каде што ќе

има отстапувања			
Мерки	Активности		
		Цена во денари	Извршители
Следење на хемиската контаминација на храна од пазар од домашно земјоделско производство во различни региони	Анализа на примероци храна (овошје, зеленчук, житарки и нивни производи) за присуство на олово и кадмиум	975.000,00	Одделение за хигиена во ЦЈЗ Скопје, Куманово, Битола, Велес
	Анализа на примероци храна (млеко,жита, кафе, кикирики и други зрнести прехранбени продукти) за присуство на микотоксини		Одделение за здравствена безбедност на храната во Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија
	Обработка на податоците и доставување на извештај		
Проценка на хемиската контаминација на храна од пазар од домашно земјоделско производство во Република Северна Македонија	Сублимиран извештај за проценка на хемиската контаминација со препораки за дневен внес	50.000,00	Одделение за здравствена безбедност на храната Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија

Прикажан планираниот годишен број на лабораториски анализи за Центрите за јавно здравје и за Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија

Дистрибуција на примероци за анализа на резидуи на метали

Група	ЦЈЗ Скопје	ЦЈЗ Куманово	ЦЈЗ Битола	ЦЈЗ Велес	Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија
Овошје и нивни производи	20	20	20	20	30
Зеленчук и нивни производи	20	20	20	20	30
Жита, брашно, и нивни производи	10	10	10	10	40
Вкупно	50	50	50	50	100

Дистрибуција на примероци за анализа на микотоксини

Група	ЦЈЗ Скопје	ЦЈЗ Куманово	ЦЈЗ Битола	ЦЈЗ Велес	Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија
Млеко и производи од млеко	10	/	/	/	/
Жита, брашно и нивни производи	10	10	10	10	20
Кикирики и слични производи	10	10	10	10	20
Суво овошје	10	10	10	10	20
Кафе, какао, чај, зачини	10	10	10	10	20
Вкупно	50	40	40	40	80

Национална годишна програма за јавно здравје за 2023 - дел хигиена и здравствена екологија

Главна цел: Да се намали оптоварувањето од болестите поврзани со опасностите од животната средина во Република Северна Македонија

Посебна цел: проценка на здравствениот ризик од изложеноста на бучава во животната средина

Показател за успешност: реализирани мерења на бучавата во животната средина и проценка на изложеноста на населението

Активност

Мониторинг на бучава на 14 мерни места во Скопје, 15 мерни места во Битола и Кичево, 10 мерни места во Куманово, со одредување на индикаторите за изложеност Л ден, Л вечер и Лноќ, во тек на пролет и есен - Извршител Центра за јавно здравје Скопје, Битола и Куманово **117. 000.00 Цена во денари**

Обработка на податоците и доставување на извештај до Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија и МЖСПП Извршител Центра за јавно здравје Скопје, Битола и Куманово **18.000,00 Цена во**

денари

Сублимиран извештај за проценката на здравствениот ризик од изложеност на бучавата –Извршител Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија **50.000,00 Цена во денари**

Национална годишна програма за јавно здравје за 2023 - дел хигиена и здравствена екологија		
Главна цел: Да се намали оптоварувањето од ризик факторите во работната средина		
Показател за успешност: намалување на преваленца на професионални болести, болести во врска со работата и инциденца на повреди на работа		
Извршител Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија		
Проценка на експозиција и идентификација на здравствениот ризик на експонирани работници и пациенти на јонизирачко зрачење	Изготвена методологија за прибирање на податоци за следење на медицинската изложеност на пациентите на јонизирачко зрачење	200.000,00
Воспоставување на систем за прибирање и обработка на индивидуалните и збирни евиденции од областа на професионалното здравје	Изработена информација за повреди на работа	100.000,00
	Изработена информација за видот и обемот на извршена работа во овластените установи за професионално здравје	100.000,00
Идентификација и приоритизација на здравствените ризици со цел за унапредување на здравјето и работната способност на здравствените работници	Изработена национална стратегија и акционен план за заштита на здравјето и работната способност на здравствените работници и вакцинација против сезонски грип	100.000,00
	Воспоставување на националниот биотоксиколошки профил на населението на Република Северна Македонија, посебно во делот на тешки метали, преку изработка на методологија за хармонизирани процедури за хуман биомониторинг и студија за одредување на биолошки маркери за изложеност на линдан	50.000,00

Програмски активности

Активностите кои Одделението за безбедност на вода, санитација на животна средина и здравствена екологија ги спроведува согласно предвиденото со Националната годишна програма за јавно здравје за 2023 за тековната година

Активности на Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија согласно Национална годишна програма за јавно здравје за 2023 – Санитарно хигиенска дејност

Активности	квартал
Извештај за квалитетот и здравствената безбедност на водата за пиење согласно програмските активности на Центрите за јавно здравје (ЦЈЗ) (годишно)	Прв квартал 2024 50.000,00 денари
Извештај за квалитетот и здравствената безбедност на водите за капење и површинските води согласно програмските активности на ЦЈЗ и Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија (годишно)	Прв квартал 2024 50.000 денари
Извештај за квалитетот и здравствената безбедност на површинските води за капење (пред почеток на летна сезона за капење/годишно)	Втор квартал (јуни 2023) 50.000,00 денари
Испитување на квалитетот и здравствената безбедност на површинските води од јавно - здравствено значење (р. Вардар, р. Лепенец, Охридско Езеро, Преспанско Езеро и Дојранско Езеро) - микробиолошка и физичко - хемиска анализа (месечно)	324.000,00 денари
Испитување на квалитетот и здравствената безбедност на површинските води од јавно - здравствено значење (р. Вардар, р. Лепенец, Охридско Езеро, Преспанско Езеро и Дојранско Езеро) - радиолошка анализа (квартално)	172.800,00 денари
Извештај за проценка на влијанието на загадениот воздух со лебдечки честички врз здравјето на луѓето и проценка на оптоварувањето со болести (годишно)	Прв квартал 2024 60.000,00 денари

Извештај за состојбата со пристап до безбедна вода, санитација и хигиена во училишна средина (WASH пакет) согласно програмските активности и извештаи на ЦЈЗ (годишно)

Прв квартал 2024
50.000,00 денари

Мониторингот, координацијата и верификацијата на програмските активности на Центри за јавно здравје со Извештај од областа на санитарно-хигиенска дејност со Здравствена екологија, се врши **секој квартал од 2023.**

Стручно-методолошка помош од областа на санитарно-хигиенска дејност со Здравствена екологија се врши **тековно во годината.**

План за спроведување за активностите за Центрите за јавно здравје е даден од страна на регионалните Центри за јавно здравје во Табелите.

Планиран број на санитарно-хигиенски увиди и број мостри вода за пиење за лабораториска анализа на подрачјето на ЈЗУ ЦЈЗ за 2023 година

Центар за јавно здравје	Планиран број на санитарно-хигиенски теренски увиди	Планиран број мостри за лабораториска анализа/микробиолошка и физичко-хемиска анализа на вода за пиење
Битола	60	400
Скопје	40	480
Куманово	90	770
Кочани	70	428
Штип	91	857
Струмица	45	440
Велес	14	528
Охрид	121	460
Прилеп	100	900
Тетово	100	800

Изготвување на Извештај за број на реализирани увиди и земени мостри како и проценка на здравствениот ризик од водата за пиење во втор и четврт квартал до Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија

Следење на состојбата со водоснабдување, санитација и хигиена во училиштата

Во текот на 2023 година, активноста ќе се реализира преку санитарно-хигиенски увиди во училиштата и земање примероци вода за пиење за лабораториска анализа. Земањето на примероци вода за пиење ќе се изврши во рамките на планираните активности.

Следење на состојбата на санитација и хигиена и безбедност на водата за пиење во училиштата на подрачјето на ЈЗУ ЦЈЗ за 2023 година

Центар за јавно здравје	Планиран број на санитарно-хигиенски теренски увиди во училишта	Планиран број примероци за лабораториска анализа/микробиолошка и физичко-хемиска анализа на вода за пиење
Битола	30	100
Скопје	40	40
Куманово	44	44
Кочани	16	16
Штип	15	15
Струмица	25	25
Велес	64	64
Охрид	44	88
Прилеп	30	30
Тетово	26	26

Изготвување на Извештај за број на реализирани увиди и земени мостри вода како и евалуација на прашалниците за состојбата со пристап до безбедна вода, санитација и хигиена при увидите во училишна средина (WASH пакет) до Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија

Проценка на здравствено-еколошкиот ризик од квалитетот на површинските води од јавно здравствен аспект

Во текот на 2023 година, проценка на ризикот ќе се изврши врз основа на извршените санитарно-хигиенски увиди и извршените лабораториски испитувања на површинските води.

Планиран број на санитарно-хигиенски увиди и број на мостри површинска вода за лабораториска анализа за 2023 година

Центар за јавно здравје	Планиран број на санитарно-хигиенски	Планиран број примероци за лабораториска анализа/микробиолошка и физичко-хемиска анализа на
-------------------------	--------------------------------------	---

	теренски увиди на површински води	на површинска вода
Битола	24	60
Скопје	4	80
Куманово	10	20
Кочани	10	32
Штип	12	36
Струмица	7	28
Велес	22	64
Охрид	40	150
Прилеп	10	20
Тетово	27	33

ЗЕМАЊЕ ПРИМЕРОЦИ ПОВРШИНСКА ВОДА СОГЛАСНО НАЦИОНАЛНАТА ГОДИШНА ПРОГРАМА ЗА ЈАВНО ЗДРАВЈЕ ЗА 2023 година

Мерно место	Јануари			Февруари			Март			Април			Мај			Јуни		
	Микр.	Ф. хем.	Радиол.	Микр.	Ф. хем.	Радиол.	Микр.	Ф. хем.	Радиол.	Микр.	Ф. хем.	Радиол.	Микр.	Ф. хем.	Радиол.	Микр.	Ф. хем.	Радиол.
Река Вардар, Трубарево			/			/			/			/			/			/
Река Вардар, Гевгелија			/			/			/			/			/			/
Лепенец			/			/			/			/			/			/
Охридско Езеро			/			/			/			/			/			/
Преспанско Езеро			/			/			/			/			/			/
Дојранско Езеро			/			/			/			/			/			/
ВКУПНО	6	6	0	6	6	0	6	6	5	6	6	0	6	6	0	6	6	5

Мерно место	Јули			Август			Септември			Октомври			Ноември			Декември		
	Микр.	Ф. хем.	Радиол.	Микр.	Ф. хем.	Радиол.	Микр.	Ф. хем.	Радиол.	Микр.	Ф. хем.	Радиол.	Микр.	Ф. хем.	Радиол.	Микр.	Ф. хем.	Радиол.
Река Вардар, Трубарево			/			/			/			/			/			/
Река Вардар, Гевгелија			/			/			/			/			/			/
Лепенец			/			/			/			/			/			/
Охридско Езеро			/			/			/			/			/			/
Преспанско Езеро			/			/			/			/			/			/
Дојранско Езеро			/			/			/			/			/			/
ВКУПНО	6	6	0	6	6	0	6	6	5	6	6	0	6	6	0	6	6	5

Национална годишна програма за јавно здравје за 2023 година, единечни цени и вкупна сума по активности за Центри за јавно здравје – САНИТАРНО ХИГИЕНТСКА ДЕЈНОСТ

Активности	Единечна цена во денари
Санитарно-хигиенски (теренски) увиди на водоснабдителни објекти од јавно-здравствен интерес и значење: јавни водоснабдителни објекти во градска и во рурална средина, водоснабдителни објекти во училишта, детски градинки, интернати, казнено-поправни домови, јавно-здравствени институции и др.)	2.400,00
Пополнување на Прашалник за состојбата со пристап до безбедна вода, санитација и хигиена при увиди во училишна средина (WASH пакет)	1.200,00
Извештај за состојбата со пристап до безбедна вода, санитација и хигиена при увиди во училишна средина (WASH пакет) (годишно)	3.000,00
Санитарно-хигиенски (теренски) увиди на водоснабдителни објекти во рурална средина со кои стопанисува или не стопанисува јавно комунално претпријатие	2.400,00
Санитарно-хигиенски (теренски) увиди на површински води	2.400,00
Основен преглед А (микробиолошка и физичко-хемиска анализа) на примерок вода	2.000,00
Санитарно-хигиенски увиди на кујни за колективна исхрана	1.500,00
Бактериолошка анализа на мостри храна	1.100,00
Физичко-хемиска и бактериолошка анализа на мостри вода за пиење и површински води	2.000,00
Анализа на мостри брисеви од работни површини	500,00
Антропометрија за едно дете Спроведување на 6 круг на европската иницијатива на СЗО за следење на дебелина кај децата во 4 квартал 2022	260,00
Анализа на биолошка вредност на храна	800,00
Анализа на бучава (за мерно место)	1.500,00
Анализа на микотоксини во храна	1.500,00
Анализа на тешки метали во храна	2.000,00

Национална годишна програма за јавно здравје за 2023 година, единечни цени и вкупна сума по активности за Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија – САНИТАРНО ХИГИЕНТСКА ДЕЈНОСТ

Активности	Единечна цена (во денари)
Извештај за квалитетот и здравствената безбедност на водата за пиење согласно програмските активности на Центрите за јавно здравје (ЦЈЗ) (годишно)	50.000,00
Извештај за квалитетот и здравствената безбедност на водите за капење и површинските води согласно програмските активности на ЦЈЗ и Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија Република Северна Македонија (годишно)	50.000,00
Извештај за квалитетот и здравствената безбедност на површинските води за капење (пред почеток на летна сезона за капење)	50.000,00
Испитување на квалитетот и здравствената безбедност на површинските води од јавно-здравствено значење (р. Вардар, р. Лепенец, Охридско Езеро, Преспанско Езеро и Дојранско Езеро) – микробиолошка и физичко-хемиска анализа (месечно)	324.000,00
Санитарно-хигиенски увиди на филтер станици за пречистување на површински води наменети за вода за пиење (квартално)	30 000,00

Испитување на квалитетот и здравствената безбедност на површинските води од јавно-здравствено значење (р. Вардар, р. Лепенец, Охридско Езеро, Преспанско Езеро и Дојранско Езеро) - радиолошка анализа (квартално)	172.800,00
Извештај за проценка на влијанието на загадениот воздух со лебдечки честички врз здравјето на луѓето и проценка на оптоварувањето со болести (годишно)	60.000,00
Извештај за состојбата со пристап до безбедна вода, санитација и хигиена во училишна средина (WASH пакет) согласно програмските активности и извештаи на ЦЈЗ (годишно)	50.000,00
Извештај со анализа и проценка на здравствениот ризик на безбедноста на храната и предметите кои се во контакт со храната (годишно)	50.000,00
Извештај со проценка на ризик од алиментарен дневен внес на резидуи на пестициди и метали (годишно)	50.000,00
Извештај за здравствената безбедност на храната во образовни, здравствени установи и домови за стари лица (на шест месеци)	50.000,00
Анализа на тешки метали во храна (100)	2.000,00
Анализа на микотоксини во храна (20)	1.500,00
Анализа на пестициди во храна (60)	1.500,00
Извештај за проценка на просечниот дневен внес на макро и микронутриенти кај населението (годишно)	60.000,00
Извештај за нутритивниот квалитет на исхраната во болниците (годишно)	60.000,00
Извештај за нутритивниот статус на училишни деца (годишно)	60.000,00
Извештај за нутритивен квалитет на исхраната во предучилишни установи, основни училишта, ученички/студентски домови и домови за згрижување на стари лица (годишно)	60.000,00
Квартален мониторинг, координација и верификација на програмските активности на Центри за јавно здравје со Извештај од областа на санитарно-хигиенска дејност со здравствена екологија (квартално) се врши со посета и увид во работата на ЦЈЗ	60.000,00
Стручно-методолошка помош од областа на санитарно-хигиенска дејност со здравствена екологија (квартално) се врши со посета и увид во работата на ЦЈЗ	50.000,00
Изработка на стручни мислења и проценка на елаборати од аспект на заштита на здравјето (квартално)	60.000,00 – 120.000,00
Информација за проценка на експозицијата и идентификација на здравствениот ризик на експонирани работници и пациенти на јонизирачко зрачење (годишно)	200.000,00
Воспоставување на систем за прибирање и обработка на индивидуални и збирни евиденции од областа на професионалното здравје (годишно)	200.000,00
Идентификација и приоритизација на здравствените ризици со цел заунапредување на здравјето и работната способност на здравствените работници (годишно)	150.000,00

Национална годишна програма за јавно здравје за 2023 година за Радијациона заштита – Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија

Ред. Бр.	Активност	Единечна цена (во денари)
1	Автоматски мониторинг на надворешно гама зрачење од 12 станици во Република Северна Македонија и рано известување на радијациони несреќи (4380)	600,00

2	Радиоактивни елементи во воздухот – аеросоли:Содржина на вкупна алфа и бета радиоактивност (104)	1.200,00
3	Радиоактивни елементи во воздухот – аеросоли: Гама спектрометриска идентификација и квантификација (24)	3.800,00
4	Радиоактивни елементи во воздухот – аеросоли: Содржина на стронциум-90 (24)	6.600,00
5	Атмосферски талози - Содржина на вкупна алфа и бета емитери (389)	1.200,00
6	Атмосферски талози - Гама спектрометриска идентификација и квантификација (36)	3.800,00
7	Атмосферски талози - Содржина на стронциум-90(12)	6.600,00
8	Радиоактивни елементи во површински води - Содржина на вкупни алфа и бета емитери (60)	1.200,00
9	Радиоактивни елементи во води за пиење - Содржина на вкупни алфа и бета емитери (24)	1.200,00
10	Храна - Градинарски култури - Гама спектрометриска идентификација и квантификација (20)	3.800,00
11	Храна - Градинарски култури - Содржина на стронциум-90 (20)	6.600,00
12	Храна - Лозарски културии производи- Гама спектрометриска идентификација и квантификација (3)	3.800,00
13	Храна - Овештарски култури и производи- Гама спектрометриска идентификација и квантификација (10)	3.800,00
14	Храна - Овештарски култури и производи-Содржина на стронциум-90 (10)	6.600,00
15	Храна - Леб, млекои производи од млеко, брашно - Гама спектрометриска идентификација и квантификација (20)	3.800,00
16	Храна - Леб, млеко и производи од млеко, брашно - Содржина на стронциум-90 (6)	6.600,00
17	Храна - Месо, риба - Гама спектрометриска идентификација и квантификација (6)	3.800,00
18	Храна - Месо, риба - Содржина на стронциум-90 (2)	6.600,00
19	Добиточна храна - Гама спектрометриска идентификација и квантификација (15)	3.800,00
20	Добиточна храна - Содржина на стронциум-90 (15)	6.600,00
21	Радиоактивни елементи во почвата - Гама спектрометриска идентификација и квантификација (20)	4.300,00
22	Радиоактивни елементи во почвата - Содржина на стронциум-90 (4)	10.000,00
23	Мониторинг на технолошки зголемена природна радиоактивност - Гама спектрометриска идентификација и квантификација (20)	3.800,00
24	Мониторинг на технолошки зголемена природна радиоактивност - Амбиентален дозен еквивалент (20)	2.400,00
25	Мониторинг на влијание врз животната средина од дејностите со радиоактивни извори и времените складишта со радиоактивен отпад Гама спектрометриска идентификација и квантификација (16)	3.800,00
26	Мониторинг на влијание врз животната средина од дејностите со радиоактивни извори и времените складишта со радиоактивен отпад - амбиентален дозен еквивалент (88)	2.400,00
27	Радон во објекти – Определување на концентрацијата на радонот во детски градинки и училишта (200)- пасивни мерења	600,00
28	Радон во објекти – Определување на концентрацијата на радонот во детски градинки и училишта (20) – активни мерења	12.000,00
29	Радон – Интеркомпарацијасо Европска лаб ораторија (1)	50.000,00
30	Радонот во почвата и водата (40)	12.000,00
31	Мониторинг на содржина на радиоактивни елементи во градежни материјали (100)	4.000,00
32	Информативни материјали и упатства (2000)	120,00
33	Подготвителни градежни и други зафати на 12 локации низ државата за инсталација на нови 12 автоматски мониторинг станици за радиоактивност во воздухот како и набавка на специфична софтверска опрема, Новите 12 станици се донација обезбедена од ЕУ (12)	100.000,00

НАЦИОНАЛНА ГОДИШНА ПРОГРАМА ЗА ЈАВНО ЗДРАВЈЕ ЗА 2023 ГОДИНА ЗА МИКРОБИОЛОШКИ ЛАБОРАТОРИИ - Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија

Активност	цена на еден тест (во денари)/
Тест за детекција на инфлуенца вирус со ПБР во реално време на примероци од 17 сентинел места за следење на заболувања слични на инфлуенца	5.500,00
Тест за детекција на инфлуенца вирус со ПБР во реално време на примероци од 5 сентинел места за Серioзни Акутни Респираторни Инфекции (САРИ)	5.500,00
Култивирање на култура на клетки и антигенска карактеризација	5.500,00
Секвенционирање на вируси	6.500,00
Тест за детекција на инфлуенца вирус со ПБР во реално време на 200 примероци испратени од регионалните центри за јавно здравје	5.500,00
тест за детекција на респираторните вируси (Influenza A и B, Adenovirus (Ad), human respiratoren syncytial virus (RSV A, RSV B), human metapneumoivirus (MPV), parainfluenza virus 1 (PIV 1, PIV 2, PIV 3,), rhinovirus A/B, coronavirus 229E/NL63, coronavirus OC43, SARS-CoV-2) со ПБР во реално време	15.750,00
детекција на антитела (ИгМ и ИгГ) кон мумпс вирус	1.200,00
изработка на извештаи	6.000,00
детекција на антитела (ИгМ и ИгГ) кон западно нилски енцефалит (WNV)	1.200,00
детекција на старост на ИгГ антителата кон западно нилски енцефалит (WNV)	1.200,00
детекција на вирусот на западно нилски енцефалит (WNV) со ПБР во реално време	5.500,00
детекција на вирусот на мајмунска треска со ПБР во реално време	5.500,00
детекција на нов/ повторно појавување на високо патоген вирус по епидемиолошка индикација со ПБР во реално време	5.500,00
детекција на антитела (ИгМ и ИгГ) кон нов/ повторно појавување на високо патоген вирус по епидемиолошка индикација	1.200,00
детекција на антитела (ИгМ и ИгГ) кон Денга	1.200,00
детекција на вирусот на Денга со ПБР во реално време	5.500,00
детекција на антитела (ИгМ и ИгГ) кон ТБЕ	1.200,00
детекција на вирусот на ТБЕ со ПБР во реално време	5.500,00
детекција на антитела (ИгМ и ИгГ) кон ЗИКА	1.200,00
детекција на вирусот на ЗИКА со ПБР во реално време	5.500,00
Пакување на примероци и транспорт на примероците до референтна лабораторија во Софија	40.000,00
детекција на антитела (ИгМ и ИгГ) кон морбили	1.200,00
детекција на вирусот на морбили со ПБР во реално време	5.500,00
детекција на антитела (ИгМ и ИгГ) кон рубеола	1.200,00
детекција на вирусот на рубеола со ПБР во реално време	5.500,00
детекција на антитела (ИгМ и ИгГ) при суспектни случаи на конгенитална рубеола	1.200,00
конфирмација на позитивните резултати за ИгМ антитела на морбили и рубеола од други лаборатории	1.200,00
Пакување на примероци	6.000,00
Транспорт на примероците до референтна лабораторија на Светска здравствена организација	122.400,00
изработка на извештаи	6.000,00

за ХБс антиген, анти ХБц ИгМ антитела, анти ХАВ ИгМ, анти ХЦВ, ХЦВ антиген, ХЕВ ИгМ, ХДВ антиген и ХДВ ИгМ антитела,	1.200,00
Имуноблот тест за конфирмација на ХСВ инфекција	2.500,00
детекција на ентеровируси и на гастроентерални вируси со ПБР во реално време	15.750,00
Испитување на протозои и хелминти	550,00
детекција на антитела (ИгМ и ИгГ) кон Ханта вируси	1.200,00
детекција на Ханта вируси со ПБР во реално време	5.500,00
детекција на антитела (ИгМ и ИгГ) кон Кримско -Конгоанска хеморагична треска	1.100,00
детекција на вирусот на Кримско -Конгоанска хеморагична треска со ПБР во реално време	5.500,00
детекција на антитела (ИгМ и ИгГ) кон туларемија	1.100,00
детекција на антитела (ИгМ и ИгГ) за Кју треска	1.100,00
детекција на антитела (ИгМ и ИгГ) за Лајм борелиоза	1.200,00
Имуноблот тест за Лајм борелиоза	2.500,00
детекција на антитела за Лептоспироза	1.100,00
Имуноблот тест за Лептоспироза	2.500,00
детекција на антитела за Лајшманија	900,00
квалитативен тест за детекција за Ехинококоза	550,00
квантитативен тест за детекција за Ехинококоза	900,00
Имуноблот тест за Ехинококоза	2.500,00
Детекција на вирусот на западно нилски енцефалит (WNV) со ПБР во реално време кај комарци	5.500,00
Институт за јавно здравје Густа капка боена по Giemsa	260,00
Институт за јавно здравје Крвна размаска боена по Giemsa	260,00
Институт за јавно здравје Квалитативен имунохроматографски тест за детекција на антиген – специфичен pHRP-II протеин за Plasmodium falciparum и специфичен Pv-LDH протеин за Plasmodium vivax	550,00
Институт за јавно здравје Квалитативен имунохроматографски тест за детекција на антиген – специфичен pLDH протеин заеднички за Plasmodium ovale I Plasmodium malariae	550,00
Детекција на Plasmodium специес специфичен со ПБР во реално време	5.500,00
Детекција на Giardia/Cryptosporidium во вода со IDEX филтрација	6.000,00
Центар за јавно здравје Скопје Густа капка боена по Giemsa	260,00
Центар за јавно здравје Скопје Крвна размаска боена по Giemsa	260,00
Центар за јавно здравје Куманово Густа капка боена по Giemsa	260,00
Центар за јавно здравје Куманово Крвна размаска боена по Giemsa	260,00
Центар за јавно здравје Струмица Густа капка боена по Giemsa	260,00
Центар за јавно здравје Струмица Крвна размаска боена по Giemsa	260,00
Центар за јавно здравје Охрид и Струга Густа капка боена по Giemsa	260,00
Центар за јавно здравје Охрид и Струга Крвна размаска боена по Giemsa	260,00
Центар за јавно здравје Прилеп Густа капка боена по Giemsa	260,00
Центар за јавно здравје Прилеп Крвна размаска боена по Giemsa	260,00
Центар за јавно здравје Битола - Квалитативен имунохроматографски тест за детекција на антиген – специфичен протеин за Plasmodium	550,00
Центар за јавно здравје Тетово и Гостивар Квалитативен имунохроматографски тест за детекција на антиген – специфичен протеин за Plasmodium	550,00

Центар за јавно здравје Штип Квалитативен имунохроматографски тест за детекција на антиген – специфичен протеин за Plasmodium	550,00
Детекција на гените за резистенција кон колистин кај карбапенемаза резистентни Escherichia coli и Klebsiella pneumoniae и гените за резистенција кон карбапенемази кај Escherichia coli, Klebsiella pneumoniae, Acinetobacter spp. и Pseudomonas spp. со мултиплекс PBP Real Time - метода	5.500, 00
Собирање на податоци од ЦАЕЗАР системот за следење на AMP	6.000,00
промотивен материјал за населението	120,00
промотивен материјал за здравствените работници	120,00

Институтот за Епидемиологија и биостатистика со медицинска информатика - Медицински факултет при Универзитетот Св. Кирил и Методиј, Скопје

Активности

Институтот за Епидемиологија и биостатистика со медицинска информатика ќе спроведе епидемиолошко следење на болничките инфекции, превентивните индикатори и потрошувашката на антибиотици на оддел/и за интензивно лекување" согласно ECDC HAI-Net ICU.

Генерална цел на активноста „Епидемиолошко следење на болничките инфекции, превентивните индикатори и потрошувашката на антибиотици на оддел/и за интензивно лекување" е:

- следење на големината на проблемот со ИХИ во единицата/те за интензивно лекување и идентификување на областите со потреба од превентивни активности;
- стратификација на групи на пациенти со ризик од инфекција, со цел да се идентификуваат областите каде што квалитетот на негата може да се подобри;
- анализирање на причините и практиките за употребата на антибиотици како и на состојбата со антимикробна резистенција;
- изготвување на алгоритамски протокол со дефинирани компоненти за следење на ИХИ и употреба на антибиотици согласно ECDC HAI-Net ICU, што ќе послужи како основна за надградување на системот за болничко лекување со додавање на дел за интрахоспитални инфекции од страна на Управата за електронско здравство;
- мрежно поврзување на Институтот за епидемиологија и биостатистика со медицинска информатика, Медицински факултет при Универзитетот Св. Кирил и Методиј - Скопје со Управата за електронско здравство во делот за континуирана анализа и статистичка обработка на податоците;
- сензибилизирање на персоналот за проблемите со ИХИ (микроорганизми, отпорност на антибиотици итн.) со цел нивна активна поддршка и учество во превенција на овој проблем

Цена на услуга 300.000,00 илјади денари

Управа за електронско здравство :

Активности

- Промена во системот во дел болничко лекување со додавање на дел за интрахоспитални инфекции
 - Техничка поддршка во однос на системот на Мој термин и за специјалистите доколку имаат потреба од истата,
 - Одржување на обуки за имплементација на новиот модул за Интрахоспитални инфекции
 - Одржување на обуки за презентација на нови функционалности поврзани со внес на податоци во системот Мој Термин
 - Крерирање нови корисници и ажурирање на податоци на постоечките,
 - Изготвување на извештаи за број на пациенти кои се внесени во модулот
 - Електронски промени и надградби и нивна имплементација во системот
 - Изготвувања на Упатства за работа за лекарите- специјалисти
- Цена на услуга 200.000,00 илјади денари

Р.Б	Активност	Извршители	Обем на активност	Цена услуга (по во денари)	Вкупен буџет (во денари)
1	Епидемиолошко следење на болничките инфекции, превентивните индикатори и потрошувачката на антибиотици на оддел/и за интензивно лекување согласно ECDC HAI-Net ICU и електронски промени и надградби и нивна имплементација во системот мој термин за дел интрахоспитални	Институт за Епидемиологија и Биостатистика со медицинска информатика - Медицински факултет- Скопје	1	500.000,00	500.000,00

	инфекции	и Управата за електронско здравство (Мој Термин)			
ВКУПНО					500.000,00

IV. Финансиски средства за Националната програма за јавно здравје за 2023 година по извршители

РБ	Назив на извршители	Вкупен износ (во денари)
1	Институт за јавно здравје Република Северна Македонија - Скопје	17.904.480,00
2	Центар за јавно здравје Скопје	5.464.320,00
3	Центар за јавно здравје Штип	3.025.040,00
4	Центар за јавно здравје Тетово	4.509.000,00
5	Центар за јавно здравје Струмица	3.025.040,00
6	Центар за јавно здравје Прилеп	3.283.120,00
7	Центар за јавно здравје Куманово	4.250.920,00
8	Центар за јавно здравје Охрид	3.283.120,00
9	Центар за јавно здравје Кочани	3.025.040,00
10	Центар за јавно здравје Битола	4.250.920,00
11	Центар за јавно здравје Велес	4.479.000,00
12	Институт за Епидемиологија и Биостатистика со медицинска информатика - Медицински факултет при Универзитетот Св. Кирил и Методиј - Скопје и Управа за електронско здравство (Мој Термин)	500.000,00
Вкупно		57.000.000,00

V. Финансирање (извори на обезбедување на средствата - Буџет на Република Северна Македонија донации и други извори)

Вкупните средства за реализација на оваа програма изнесуваат 57.000.000,00 денари. Оваа програма ќе се реализира во рамките на средства обезбедени од Буџетот на Република Северна Македонија за 2023 година. Неизмирениите обврски кон извршителите за 2022 година ќе бидат исплатени во тек на 2023 година, во висина од 3.942.000,00 денари во рамките на средствата обезбедени за Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија во вкупен износ од 17.904.480,00.

VI. Доставување на извештаи и рокови

Распределбата на средствата од оваа програма ќе ја врши Министерството за здравство кон извршителите на активностите, врз основа на доставени фактури изготвени според приложените формати за изготвување на фактури, со уредно пополнети наративни извештаи за имплементација на активностите, преглед на трошоци, изјава за потврда на спроведените активности и точноста на доставените податоци во извештајот, фактура, докази за извршена набавка, договори и друга документација.

VII. Следење на реализација на Програмата (мониторинг и евалуација)

Следење на спроведувањето на оваа програма ја врши Министерство за здравство во соработка со Институтот за јавно здравје на Република Северна Македонија.

Институтот за јавно здравје на Република Северна Македонија изготвува годишен извештај за програмска и буџетска реализација на програмата. Годишниот извештај за програмска и буџетска реализација на програмата се објавува на веб страната на Министерството за здравство.

VIII. Оваа програма влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

Бр: _____
_____ 2023 год.
С к о п ј е

ПРЕТСЕДАТЕЛ
НА ВЛАДАТА НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА,

Д-р ДИМИТАР КОВАЧЕВСКИ